

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER
UITGAVE VAN HET INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

3^E JAARGANG

WOENSDAG 3 JULI 1918

No. 131

INHOUD.

	Blz.
DE VERGADERING DER NEDERLANDSCHE JURISTEN-VEREENIGING VAN 28 JUNI J.L. door <i>Mr. H. van Blommestein</i>	585
De Amsterdamsche Wisselnoteering	586
Het Tarwvraagstuk in Australië	587
Het Girokantoor der gemeente Amsterdam door <i>Mr. S. de Vries C.zn.</i>	588
Aluminium II door <i>Ir. Cl. G. Driessen</i>	591
De Rijksmiddelen	592
AANTEKENINGEN:	
Maatregelen van het Rijksbureau voor Tabak	593
Wisselkoersen en cijfers van de goud- en zilverbeweging der V. S.	593
Kleurstoffenindustrie in Frankrijk	593
INGEZONDEN STUKKEN:	
Regeling van uit- en invoer van Nederlandsch-Indië door <i>P. C. Hoynck van Papendrecht</i> met naschrift van <i>Mr. H. H. A. van Gybland Oosterhoff</i>	594
REGERINGSMAATREGELEN OP HANDELSGEBIED	596
MAANDCIJFERS:	
Overzicht der Rijksmiddelen	597
STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN	
597—604	
Geldkoersen.	Effectenbeurzen.
Wisselkoersen.	Goederenhandel.
Bankstaten.	Verkeerswezen.

INSTITUUT

VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

Algemeen Secretaris: *Mr. G. W. J. Bruins.*

WEEKBLAD ECONOMISCH-STATISTISCHE BERICHTEN

Secretaris-Redacteur: *G. E. Buffnagel.*Secretariaat: *Pieter de Hooghweg 122, Rotterdam.*Aangeteekende stukken: *Bijkantoor Ruige Plaatweg 37.*Telef. Nr. 3000. Telegr.adres: *Economisch Instituut.*Postcheque en girorekening *Rotterdam No. 8408.*

1 JULI 1918.

In verband met de maandswisseling trokken de geldkoersen weder iets aan. Vooral voor geld op prolongatie bestond tamelijk veel vraag, waardoor de noteering tot 4 pCt. opliep. In het laatst der week was de stemming echter weder gemakkelijker, zoodat de koers weder op $3\frac{1}{4}$ pCt. terugliep. In particulier disconto ging zeer weinig om. Daar voor dit doel slechts weinig geld beschikbaar was, waren de noteeringen eveneens iets vaster en schommelden tusschen 2% en 3 pCt.

* * *

De inschrijving op de leening van de Gemeente Rotterdam heeft, zooals trouwens te verwachten was, doen zien dat er voor een $4\frac{1}{2}$ pCts. rentetype slechts tegen zeer lage koersen belangstelling bestaat.

De Gemeente Amsterdam komt dan ook uit met een 5 percents leening. De inschrijving is opengesteld op Donderdag a.s. tegen den koers van 100% pCt. voor een bedrag van 15 miljoen gulden.

* * *

De daling van den Marken en Kronenkoers is, na

den sterken val op Maandag, verder tot staan gekomen. Er ontwikkelde zich op het zeer verlaagde koerspeil vooral Dinsdag beduidende kooplust, zoodat een flink herstel intrad. Daarna kwam er weder eenig aanbod, dat echter dooreengenomen grif uit de markt genomen werd, zoodat de koersen zich tamelijk konden handhaven.

Ook de Entente wissels waren aanvankelijk vaster. Door het doorkomen van groote betalingen voor huur van de in beslag genomen schepen, kwam er in de tweede helft der week echter zeer overwegend aanbod, zoodat een belangrijke daling intrad en de markt zeer flauw sloot.

DE VERGADERING DER NEDERLANDSCHE JURISTEN-VEREENIGING VAN 28 JUNI J.L.

In het vorig nummer van dit blad wees ik er op, dat de vragen, zooals zij door het bestuur der Juristen-Vereeniging waren gesteld, zeer algemeen luidden, doch dat de huidige oorlog zóó in het bijzonder heeft geleid tot wijziging der feitelijke omstandigheden, waaronder tevoren contracten waren gesloten, en zulke ongekende verhoudingen heeft geschapen, dat de algemeene vragen, welke aan de orde zouden komen, moeilijk van den wereldoorlog kunnen worden losgemaakt. Zoo is het in de vergadering, waarover ik thans nog iets wil mededeelen, ook gegaan. Het debat werd door den oorlog beheerscht, gelijk ook de rede, waarmede de voorzitter, Prof. Molengraaff, de vergadering opende, en die men vinden kan in de N. R. Ct. van 28 Juni, avondblad B, stond in het teeken der tijdsomstandigheden. Prof. Meyers mocht beweren, dat oorlog een oud verschijnsel is en dat het een gevaar is van dezen tijd, te veel aan den oorlog te denken en te weinig aan de nieuwe verschijnselen bij de rechtsontwikkeling, — de waarheid, welke deze opmerking ongetwijfeld bevat, kon moeilijk doen afzien van den gansch ongewonen omvang en de gansch ongewone gevolgen van den huidige oorlog of van de dringende noodzakelijkheid, ons zoo goed mogelijk te wapenen met het oog op den komenden zgn. vrede, die voorloopig niets anders dan een oorlog in gewijzigden vorm en met andere krijgsmiddelen zal blijken te wezen.

Allereerst mag nu worden vastgesteld, dat van een ernstig principieel verschil ten aanzien der aan de praeadviseurs gestelde eerste vraag ter vergadering niet is gebleken. Men bleek het er vrijwel over eens, dat niet-voorzienere verandering in de feitelijke omstandigheden, waaronder eene overeenkomst is gesloten, in beginsel invloed behoort te hebben op haar voortbestaan. De groote meerderheid der aanwezigen verklaarde zich er vóór, om dit beginsel als zoodanig ook in onze wet aanvaard en opgenomen te zien. Reeds thans vindt men enkele toepassingen er van in onze wet, doch als algemeen beginsel van het verbintenisrecht is het nergens uitgesproken.

De vergadering heeft zich niet geuit over het al dan niet dringende van deze wetsaanvulling en daarvoor bestond ook geen reden, vermits niemand kan verwachten dat daarvan in de eerste jaren sprake zal kunnen zijn. Anders is het gelegen met de door Mr. Fruin bepleite noodwet tot regeling van den invloed van den tegenwoordigen oorlog op bestaande overeenkomsten. Dat onze wetgever daartoe onverwijld behoort over te gaan bleek het gevoelen van de overgrote meerderheid der vergadering en met een weinig goeden wil aan zijn kant zal dit ook zeer wel mogelijk zijn.

Degenen, die zich tegen eene noodwet verklaarden, wilden daarmee volstrekt nog niet betwisten, dat de wereldoorlog invloed moet oefenen op het ongewijzigd voortbestaan van bestaande overeenkomsten. De een wil verder gaan dan de ander, doch allen invloed op dat voortbestaan aan den oorlog ontzeggen wil niemand en iedereen erkent, dat in bepaalde gevallen het vasthouden aan het bestaande contract eenvoudig onmogelijk is. Dergelijke schakeering vertoonen uiteraard evenzoo de voorstanders der noodwet. Maar wat hen verdeeld houdt is dit: de voorstanders achten de noodwet gewenscht, hetzij omdat zij van oordeel zijn dat de rechter anders de hem door de noodwet te verlenen bevoegdheid niet bezit, hetzij omdat zij aan de te dien opzichte bestaande onzekerheid een einde willen zien gemaakt; de tegenstanders meenen dat de wet, zooals zij thans luidt, den rechter de gewenschte bevoegdheid reeds schenkt en dat eene noodwet derhalve overbodig en niet aanbevelenswaardig is.

Het verheugt mij, dat de overgrote meerderheid zich aan de zijde van Mr. Fruin heeft geschaard. In mijne vorige bijdrage gaf ik reeds als mijn gevoelen te kennen, dat geen der middelen, welke de rechter thans wel bezigt om tot eene bevredigende oplossing te geraken, den toets der critiek kan doorstaan. Maar aangenomen, dat zij wel deugdelijk zijn, — in ieder geval schijnt het mij dan toch moeilijk voor betwisting vatbaar, dat daaromtrent op z'n minst genomen onzekerheid bestaat. Men bedenke voorts, dat het niet alleen onzeker is of de rechter *mag* ingrijpen maar ook of hij *zal* ingrijpen, en zoo ja, hoever hij daarbij zal gaan. Er zijn gevallen waarin de beslissing op de vraag, wat de redelijkheid eischt niet moeilijk zal wezen, maar er zijn talloze andere, grensgevallen, waarin die beslissing wel moeilijk is, zóó moeilijk, dat twee redelijke menschen tot geheel verschillende uitkomsten zullen geraken. Het is mij niet duidelijk hoe sommigen voor deze rechtsonzekerheid eenvoudig de oogen kunnen sluiten, in goed vertrouwen, dat de rechter hunne opvatting wel zal deelen. Men krijgt indedaad den indruk, dat zij geen voldoende besef hebben van den ernst van den toestand en evenmin van wat een proces voor economisch zwakkeren beteekent. Het is geenszins overdreven, hier te spreken van een noodtoestand en ik acht het dan ook van groot belang, dat de wet uitdrukkelijk de gelegenheid geve om in de talloze thans hangende doch na den oorlog weer aan de orde komende kwesties van den onderhavigen aard eene vlugge regeling te treffen door tusschenkomst van den rechter en met vermindering aldus van allerlei procedures van langen duur en met onzekeren afloop. Blijft een dergelijke noodwet uit, dan zal eerst na verloop van drie, vier vredesjaren blijken wat in hoofdzaak de opvatting van den nederlandschen rechter is; wellicht zal dan toch nog eene noodwet moeten worden ingevoerd, om aan de onhoudbare rechtsonzekerheid een einde te maken. Hoe kan men er in gemoede aan twifelen, wat de voorkeur verdient?

Terecht heeft de voorzitter in zijne openingsrede gezezen op het groote belang van gelijktijdige invoering van de deutsche Feststellungsklage, door middel waarvan belanghebbenden reeds *tijdens* den oorlog aan den rechter kunnen vragen om vaststelling van hetgeen na den oorlog tusschen hen als recht zal gelden. Hij stelde in het licht, hoeveel zekerder de positie van den deutschen koopman en industrieel is dan die van

zijn nederlandschen mededinger. De eerste kan reeds thans zijne zaken regelen en als het vrede is, weet hij precies hoe hij staat tot zijn medecontractant van vóór den oorlog; de Nederlander daarentegen moet afwachten hoe na jaar en dag en na allerlei misère zijne rechten en verplichtingen zullen blijken te wezen.

Aan het slot van zijne rede tot verdediging van zijn prae-advies heeft Mr. Fruin gezegd, dat het een bevijs van impotentie des wetgevers zou zijn, als deze geen gehoor gaf aan het votum der Nederlandsche Juristen-Vereeniging. Ik zeg het hem gaarne na. Laat ons hopen, dat de krachtige poging om te geraken tot meer rechtszekerheid en zodoende tot verhooging van onze nationale kracht, eerlang moge slagen. Na deze voortreffelijke voorbereiding kan het voor den wetgever waarlijk geen heksentoer zijn.

Mr. H. VAN BLOMMESTEIN¹

Rotterdam, 2 Juli 1918.

DE AMSTERDAMSCH E WISSELNOTEERING.

In verband met de beschouwingen, in dit blad verschenen over de wijze van noteering der wissels in vreemde valuta getrokken op in ons land wonenden, vernemen wij van bevoegde zijde nog het volgende aangaande de wisselnoteering ter beurze van Amsterdam: ¹⁾

Indertijd werden te Amsterdam koersen van achtdaagswissels op verschillende landen genoteerd. Deze noteeringen kwamen tot stand door affaires, gedaan te kwart na één op de goederenbeurs tusschen eenige commissionnairs in wissels (in de wandeling makelaars geheeten) en enkele banken. Genoteerd werd de koers waarvoor het geheele, in den regel en uit den aard der zaak zeer kleine, aanbod werd opgenomen.

Het praktisch nut dezer noteering was alleen, dat de betrokkenen van wissels, in vreemde munt betaalbaar, door de publicatie dezer koersen de omrekening konden narekenen en zich aldus overtuigen, dat zij minder betaalden dan zij schuldig waren; minder, want zij hadden in vreemde munt gekocht en het door hen betaalde bedrag, tot den achtdaagskoers tot Nederlandsche munt herleid, kon slechts tot den latenden zichtkoers aan hun verkooper worden geremiteerd. Deze, die dit koersverschil moest betalen, had zijn prijzen natuurlijk daarnaar gesteld, en zoo kwam de geheele regeling neer op zelfbedrog.

Om uit dezen vicieusen cirkel te geraken, besloten de banken, die in hoofdzaak met het incasso der wissels, in vreemde munt betaalbaar, belast waren, haar medewerking aan de noteering van achtdaagspapier te staken en zonder medewerking der commissionnairs in wissels ten gerieve van de betrokkenen der wissels, in vreemde munt betaalbaar, de laagste koersen, waartoe zij zichtwissels op de voornaamste landen iederen dag op een bepaald uur zouden laten, gezamenlijk ter beurze vast te stellen en te publiceeren, als ook de wissels, die zij opdracht zouden hebben te innen, uitsluitend tot deze koersen om te rekenen.

De handel heeft tegen deze omrekeningskoersen geen bezwaar gemaakt, de commissionnairs in wissels hebben hun verouderde achtdaagsnoteering gestaakt en niemand heeft destijds over eigenmachtigheid geklaagd. Hoe zou het ook, tenzij ieder particulier initiatief eigenmachtig zou moeten heeten.

Deze regeling vond haar natuurlijk einde bij het uitbreken van den oorlog. Eenigen tijd daarna werden de banken en bankiers, die zich voornamelijk met wisselhandel bezig houden, vanwege de Kamer van Koophandel aangezocht weer wisselkoersen te publiceeren. Deze besloten toen, dat telkens drie hunner te halfdrie op de goederenbeurs hun noteeringen zouden vergelijken en de gemiddelden noteeren. Aan-

¹⁾ [Van deze gelegenheid zij gebruik gemaakt aan te tekenen, dat, overeenkomstig de veronderstelling van den schrijver van het naschrift bij het ingezonden stuk in No. 130, de inzender bij zijn opmerkingen bepaaldelijk het oog gericht had op de gebruiken, die op de Amsterdamsche beurs van kracht zijn. — Red.]

vankelijk werden zeer wijde marges genoteerd, later alleen de gemiddelde latende koers, of de laagste koers, waartoe een der noteerenden verkoopt.

Deze notering vond tot voor korten tijd plaats op het drukste gedeelte van de groote beurs. Toen men hier hinder begon te ondervinden van het gedrang, dat ontstond door het, groote aantal buitenlandsche wisselspeculanten, verzocht de beurscommissie, die dezen wisselspeculanten een plaats aanwees tusschen de groote beurs en de oude effectenzaal, de notering eveneens daar te doen geschieden. Om zich tegen gedrang te beveiligen kozen de noteerenden toen den ingang der effectenzaal als standplaats, waar zij buiten het gedrang; maar geheel in het publiek noteeren. Welk bezwaar kan daartegen bestaan?

Voor de wissels in vreemde munt betaalbaar, zijn de noteringen overbodig, want deze wissels zijn, laten wij hopen voorgoed, verdwenen.

Wat is nu het nut van deze of andere wisselnoteringen? Geen ander, dan dat het publiek weet, dat op een bepaald tijdstip de koers aldus is geweest. Een ander doel kan ook voorhands niet worden bereikt. Vermoedelijk zal geen bankier binnen afzienbaren tijd bereid worden gevonden orders tot een genoteerden koers of tegen geringe marge daarop uit te voeren; evenmin als een bankier thans andere dan indicatieve koersbladen uitgeeft. Voor iedere transactie moet de koers worden overeengekomen. Hiervan heeft ieder belanghebbende last maar geen schade; deze wordt voorkomen door de felle concurrentie in den wisselhandel.

HET TARWEVRAAGSTUK IN AUSTRALIË.

Tengevolge van het groote tekort aan levensmiddelen in de meeste landen van de wereld is de belangstelling in vraagstukken, die de stoffelijke voorziening betreffen, alom zeer groot. Zeer weinigen bekommerden zich vroeger om het feit, dat men in Rusland of Amerika een goeden of een slechten graanoogst had; men was er gerust op zijn broodje toch wel machtig te worden. Op het oogenblik echter weet bijna ieder te vertellen, dat de verwachtingen voor den nieuwen oogst in Amerika buitengewoon goed zijn, ja men maakt er meestal reeds van, dat Amerika een record-oogst heeft. Dit is natuurlijk voorbarig, daar de oogst-tijd nog niet aangebroken is en bovendien zelfs in het gunstigste geval nog niet dezelfde hooge opbrengst van 1915 verwacht wordt. Bij het binnenhalen zal men het gebrek aan arbeidskrachten ook wel geducht gevoelen, zoodat het voorbarig is zich teveel in cijfers te verdiepen. Evenwel, worden de verwachtingen verwezenlijkt, dan zal de tarwevoorziening van Europa niet meer leiden als dit jaar tot een te groote uitputting van de voorraden in Noord-Amerika, integendeel, dat land zal dan zooveel kunnen afstaan, dat het de vraag is, of er de noodige scheepsruimte voor beschikbaar kan worden gesteld. Want zelfs aangenomen, dat de aanbouw van schepen de vernietiging overtreft, het overbrengen en voorzien van munitie en levensmiddelen van een groot Amerikaansch leger is zulk een geweldige onderneming, dat men niet verwachten kan, dat het commercieele vervoer uit het gedrang zal komen, waarin het door den oorlog geraakt is. In ieder geval zal men moeten doorgaan de noodzakelijke goederen te betrekken van de dichtstbijzijnde landen en dus tarwe allereerst van de Vereenigde Staten en Canada en vervolgens van Argentinië. De hoeveelheden, die deze landen beschikbaar zullen hebben, zullen waarschijnlijk ruim voldoende zijn voor de behoefte van West-Europa en het gevolg hiervan zal zijn, dat Australië met zijn zeer grooten voorraad zal blijven zitten. Dit is voor dat land een ernstig vraagstuk.

Australië heeft zich zeer snel tot tarweuitvoerend land ontwikkeld, maar vooral gedurende den oorlog is de stijging in opbrengst groot geweest. Bracht Australië met inbegrip van Nieuw-Zeeland in 1893 circa 1.131.000 tons op, in 1913 was dit cijfer gelei-

delijk gestegen tot 2.979.000 tons, zoodat er, waar de consumptie op ruim een millioen tons gesteld kan worden, een aanzienlijk kwantum voor export overbleef. In 1914 was de weersgesteldheid echter zeer ongunstig, zoodat de tarweoogst vrijwel mislukte en de opbrengst slechts 694.000 tons bedroeg. Dit was dus niet eens voldoende voor de eigen consumptie en ongetwijfeld werden de nog aanwezige voorraden toen vrijwel geheel opgebruikt. In dat jaar verscheepte men o.a. van Nederlandsch-Indië naar Australië vrij aanzienlijke hoeveelheden maïs. Voor de wereldvoorziening maakte deze maïsogst in Australië niet veel uit, aangezien de oogst in Noord-Amerika geweldig groot was en bovendien de voorraden in Europa nog van dien aard waren, dat er in de geallieerde en ook in de neutrale landen geen sprake van gebrek was. Toch begon, waar men van Rusland was afgesneden en waar vooral in Frankrijk tengevolge van den oorlog de opbrengst aanzienlijk verminderde, de vraag naar de Noord-Amerikaansche tarwe zoo groot te worden, dat de prijzen daar tot ongekende hoogte stegen.

In Engeland juichte men dan ook zeer, toen in 1915 Australië met een recordoogst voor den dag kwam, n.l. 4.689.000 tons. Dit maakte ineens, dat er in plaats van een tekort een geweldig overschot was en ofschoon het scheepvaartvraagstuk in dien tijd nog lang niet zoo acuut was als tegenwoordig, begreep de Regeering van het Gemeenebest toch al dadelijk, dat het moeilijk zou zijn dit geheele overschot naar Europa te verschepen. Dit is dan ook uitgekomen, want van dezen oogst werd niet veel meer dan 1 millioen tons geëxporteerd. Ook de volgende oogst (1916) was groot, ofschoon kleiner dan de vorige, maar met 4.110.000 tons bleef er toch een aanzienlijke hoeveelheid voor export beschikbaar en waar de verscheping in stede van te vermeederen steeds afnamen, waren de voorraden dusdanig toegenomen, dat men er al lang geen raad meer mee wist, aangezien goede opslagplaatsen voor zulke groote hoeveelheden ten eenenmale ontbraken. De oogst, die eind 1917 rijp was, toonde wel weer een belangrijk kleinere opbrengst dan de vorige, maar met 3.480.000 tons is hij toch altijd nog circa driemaal hetgeen het land voor eigen behoefte noodig heeft. De cijfers betreffende de voorraden, die er thans zijn, loopen nog al uiteen, maar in ieder geval bedraagt de voorraad meer dan 5.000.000 tons. Wil men een dergelijk kwantum b.v. in een jaar na den vrede naar Europa vervoeren, dan zouden daarvoor 300 à 400 stoomschepen van 5000 tons noodig zijn, die voortdurend heen en weer zouden moeten varen. Men begrijpt wel, dat in het eerste jaar na den vrede een dergelijke tonnenmaat nooit alleen voor het vervoer van Australische tarwe zal kunnen worden afgestaan en dit maakt het vraagstuk voor Australië wel buitengewoon moeilijk. Wij weten, dat onze „tegenvoeters” niet op hun hoofd loopen, maar het schijnt toch wel, dat vele vraagstukken gedurende den oorlog juist bij onze tegenvoeters geheel omgekeerd zijn als bij ons. Zooals een blad uit Sydney dan ook schrijft:

„Australia's mighty atom of grain is certainly a problem, which at present is beyond solution.”

In Australië heeft men, zooals vanzelf spreekt, niet zijn toevlucht behoeven te nemen tot maximumprijzen voor tarwe, integendeel men heeft middelen moeten beramen om den producenten voor hun product een eenigszins redelijken prijs te kunnen betalen. Na den grooten oogst in 1915 werd de z.g. „wheatpool” opgericht door de vier voornaamste tarwestaten, n.l. New South Wales, Victoria, Zuid- en West-Australië, gezamenlijk met de federale Regeering. Deze wheatpool zou den geheelen oogst boven hetgeen voor eigen behoefte en zaaignaan noodig was behandelen, dus ontvangen, financieeren, verschepen en verkoopen. De voornaamste tarwe-exporteurs en de groote banken werden met de uitvoering erover plannen belast. Zij gaven den boeren opslagcertificaten, waarvoor zij als eerste betaling 3/- per bushel fob verladingshaven ontvingen (ongeveer f 6,60 per 100 Kilo). Verdere uit-

keeringen zouden plaatsvinden naar gelang der bereikte resultaten. Een speciale chartering board te Melbourne belastte zich met het afsluiten der bevrachtingen. In December 1915 en Januari 1916 bevrachtte dit bureau 300.000 tons. Bovendien verkocht de 1e Minister Hughes tijdens zijn verblijf in Engeland aan de Britsche Regeering circa 80.000 tons tarwe voor 4/9 fob Australië. De Australische Regeering kocht bovendien voor het vervoer der tarwe 15 booten van gemiddeld 4400 tons draagvermogen.

De boeren ontvingen later nog respectievelijk 6 d., 1/- en 6 d., maar aangezien lang niet de geheele oogst kon worden afgeleverd, werden deze uitkeeringen meer gedaan om de boeren tevreden te stellen, dan dat zij als het saldo van de opbrengst te beschouwen waren. Op den volgenden oogst werd aanvankelijk maar 2/6 uitgekeerd, doch ook hierop volgde later nog een extra uitkeering. De boeren waren zeer ontevreden, ook al omdat zij wegens gebrek aan balen gedwongen waren de tarwe in de open lucht op te slaan. De Engelsche Regeering heeft nog niet besloten den laatsten oogst van Australië te koopen; intusschen hebben de boeren een voorloopige uitkeering ontvangen van 3/-. Men vreesde in sommige kringen, dat de boeren den verbouw van tarwe zouden opgeven en men drong daarom op een prijs van 5/- aan, maar van andere zijde wordt er herhaaldelijk op gewezen, dat een overgang tot de veeteelt alleszins gewenscht is, daar de producten daarvan veel minder volumineus zijn en grootendeels ook gemakkelijker te bewaren zijn. Want het vraagstuk van het bewaren van graan is zeer acuut. De muizen en de klander hebben in de plaatsen waar de tarwe alleen afgedekt door balen opgeslagen was, geducht huisgehouden. Tengevolge van een ziekte onder de muizen, is deze plaag wel eenigszins afgenomen, maar uitroeien kan men ze toch niet. De meelmolens werken voortdurend op volle capaciteit, zoowel om den klander te weren als ter besparing van scheepsruimte.

Men heeft gedurende het laatste jaar gemeend, de tarwe in plaats van naar Europa, naar de Westkust van Noord-Amerika te moeten verschepen, ten einde op deze wijze een overeenkomstige hoeveelheid tarwe voor verscheping van de Oostkust van Amerika naar Europa vrij te maken. Inderdaad bespaart men daardoor scheepsruimte, maar aangezien in Amerika westelijk van de Rocky Mountains meer tarwe geproduceerd wordt dan voor eigen behoefte nodig is, moet voor dezen extra invoer toch ook extra naar het Oosten vervoerd worden. Of het nu in deze tijden in plaats van per stoomboot door het Panamakanaal naar Europa te verschepen, economischer is eerst naar San Francisco, Seale of Vancouver te verladen, van daar per spoor naar een Atlantische haven en vervolgens weer per boot naar Europa, lijkt ons twijfelachtig, aangezien er in dat geval tweemaal moet worden overgeladen en ook het spoorwegmateriaal in de Vereenigde Staten reeds zeer zwaar belast is. Deze verschepingen hebben in ieder geval geen groote afmetingen aangenomen.

Er zijn „shipbuilding plans” in Australië, maar zooals begrijpelijk is, zijn hieraan zulke bezwaren verbonden, niet in het minst tengevolge van de voortdurende „labourtroubles”, dat niemand gelooft, dat zulke plannen de gewenschte oplossing zullen brengen.

Zooals een blad in Sydney einde Januari schreef: „De Regeering gaat voort op vage wijze te praten over het vinden van scheepsruimte om broodgraan naar Engeland te verschepen, maar de vaartuigen zijn niet beschikbaar. De plannen voor scheepsbouw, losse graanverlading en dergelijke zijn alle in het stadium van „praten” en de oppositie der arbeiders komt overal te voorschijn.”

Van den vorigen oogst waren in het begin van dit jaar nog groote hoeveelheden in het binnenland aanwezig die daar, zooals reeds gezegd, vrijwel blootgesteld waren aan wind en weer, muizen en klander. Men heeft daarom op verschillende plaatsen z.g.

„mouse-proof” opslagplaatsen opgericht om daarheen allereerst het restant van oogst 1916 en vervolgens zooveel mogelijk van oogst 1917 te vervoeren. Deze opslagplaatsen (te Cootamundra, Goulburn, Orange Spring Hill en andere plaatsen) kunnen meer dan 500.000 tons bergen, maar ofschoon dit een zeer groote hoeveelheid is, is het toch nog lang niet genoeg, vooral indien ook de volgende oogst weer een ruim exportsaldo mocht geven. Bovendien zal er ook zelfs bij een iets snellere verscheping in de havenplaatsen niet veel ruimte beschikbaar komen, daar er zich nog zooveel andere stapelproducten als wol, vleesch en zuivelproducten ophoopen.

Er is een rijpend gebrek aan balen, die men gewoonlijk uit Britsch-Indië betreft; de Regeering is er n.l. niet tijdig genoeg in geslaagd dit gebrek te verhelpen. Men heeft daarom reeds geruimen tijd geleden benoemd een „Royal Commission for bulk handling”, die het vraagstuk van losse verlading van het graan moest bestudeeren en er rapport over moest uitbrengen. Deze Commissie heeft geadviseerd geen tijdelijke maatregelen te nemen, maar in eens over geheel het land silo's te bouwen, ca. 1000 silo's, elk van een capaciteit van ruim 1000 tons en alle van gewapend beton.¹⁾ Bovendien natuurlijk een groote „terminal elevator” in Sydney. Dit plan zal men trachten uit te voeren, er zijn aanbiedingen gedaan voor dit werk door vier firma's, doch op het oogenblik is ons nog niet bekend of die zijn aangenomen en of men de werkzaamheden is aangevangen. Indien men in staat is dit plan door te zetten, zal men het volgend jaar reeds over een zoodanig silo-systeem beschikken, dat zeer groote hoeveelheden op uitmuntende wijze kunnen worden opgeslagen. Bovendien zou dan uit dezen nooddijd een blijvend voordeel voor het Australische gemeenebest zijn ontstaan, dat niet te onderschatten is. De kosten van overlading en opslag van graan zouden daardoor blijvend lager worden, het binnenlandsche vervoer veel sneller. Indien weer normale toestanden zouden intreden, zou dit voor Australië als graanproducenten een groote zegening blijken.

Vóór de wereldvrede hersteld is mag men in Australië zoomin als in ons Indië verwachten een goede oplossing van de vraagstukken, ontstaan door de ophooping der uitvoerproducten en ook dan zal het waarschijnlijk nog langen tijd duren, alvorens deze rijkdommen vervoerd kunnen worden naar de streken, waar men ze eigenlijk al sinds lang niet meer kan ontberen.

W. C. B.

HET GIROKANTOOR DER GEMEENTE AMSTERDAM²⁾.

De heer Mr. S. de Vries C.zn., wethouder van financiën der gemeente Amsterdam, zendt ons de volgende bijdrage:

Aangezien de toepassing van het giroverkeer, van het betalen zonder geld, met zich brengt eene belangrijke besparing op de ruilmiddelen, alsmede rentewinst, zoowel voor den enkele als voor de gemeenschap, is het wenschelijk, die toepassing te brengen binnen het bereik van iedereen. Daarom behooren de staat en de gemeenten niets unbeproofd te laten om het stelsel te populariseeren en te bevorderen. De staat en ook de gemeenten kunnen voor zoover zij een girodienst inrichten, niet beter doen dan hunne rekenplichtige ambtenaren voor te schrijven steeds en in alle gevallen, waarin betaald moet worden, dit te doen door middel van giro en dit is uitvoerbaar, omdat De Nederlandsche Bank, onder leiding van haren President, Mr. Vissering, elken maatregel, die tot doel heeft het giroverkeer ingang te doen vinden, krachtig steunt.

Door aansluiting bij De Nederlandsche Bank kan

¹⁾ [vergelijk de aantekening op pag. 934, No. 102].

²⁾ [De lezer van vorige jaargangen zal zich de artikelen herinneren, jaargang 1916, pag. 601, 678 en 765, die in het vooruitzicht van de vestiging van deze instelling in dit blad verschenen. — Red.]

elke gemeente al hare betalingen, zoodra zij hare betalingsinrichting georganiseerd heeft, evenals de gemeente Amsterdam, door middel van giro bewerkstelligen, zoowel aan hare schuldeischers in de gemeente, als aan die, elders woonachtig. Deze mogelijkheid sluit, het spreekt van zelf, in zich, dat ook ieder aan de gemeente kan betalen door middel van giro, waarop voortdurend de aandacht van de debiteuren wordt gevestigd, door alle kwitantieformulieren op giro in te richten.

Om dit duidelijk te maken, ga de mededeeling vooraf; dat De Nederlandsche Bank de gewoonte volgt, om, wanneer haar een opdracht tot overschrijving wordt verstrekt, aan wien ook, deze opdracht steeds uit te voeren, en daarbij den betrokkene, indien hij, voor zoover bekend, geen rekening heeft bij De Nederlandsche Bank of bij eene bankinstelling, die met De Nederlandsche Bank in relatie staat, kennis geeft, dat voor hem een bepaald bedrag beschikbaar is. Dan wordt hij verzocht eene rekening te nemen en anders het geld te komen halen aan een der kantoren van De Nederlandsche Bank. De overschrijving geschiedt daarbij door De Nederlandsche Bank geheel kosteloos. Alleen wanneer de belanghebbende eene rekening heeft bij den Postchèque- en Girodienst, moet wel het posttarief in rekening worden gebracht. Op deze wijze wordt het giroverkeer op uitnemende wijze bevorderd.

Dat De Nederlandsche Bank ten opzichte van het giro een zeer breed standpunt inneemt, moge verder blijken uit het feit, dat zij een dienstreekening No. 4400 bij den Rijkspostchèque- en Girodienst opende en hierdoor hare rekeninghouders ook in relatie bracht met de rekeninghouders van den Postchèque- en Girodienst en omgekeerd.

Het had op den weg van den Postchèque- en Girodienst gelegen eene rekening te openen bij De Nederlandsche Bank ¹⁾, omdat deze de regelaarster van het geldverkeer in ons land is. Elke instelling van betekenis, die verbetering van het geldverkeer beoogt, kan dus niet zonder eene directe verbinding met De Nederlandsche Bank, wil zij inderdaad het meest wenschelijke girostelsel in het leven roepen. Anders is zij geïsoleerd en kan er van eene snelle ontwikkeling van het giroverkeer moeilijk sprake zijn.

Doordat De Nederlandsche Bank eene rekening bij den Postchèque- en Girodienst opende, is een toestand ontstaan, waardoor ieder, die eene rekening aanhoudt, hetzij bij eene particuliere of openbare instelling, steeds kan laten overschrijven via De Nederlandsche Bank op een anderen rekeninghouder, onverschillig waar die zijne rekening houdt.

Dit gevolg heeft men bij den Postchèque- en Girodienst blijkens de inrichting van de formulieren niet voorzien. Blijkbaar heeft men daar alleen gedacht aan de overschrijving van den eenen rekeninghouder bij den Postdienst op een anderen rekeninghouder bij dienzelfden dienst. Hierdoor zou het zeker zeer lang duren, alvorens van gireeren op eenigszins uitgebreide schaal sprake kan zijn, ja het mag zelfs worden betwijfeld, of wij nog een tijd zouden beleven, waarin het mogelijk zou zijn, vrijwel alle betalingen door middel van giro te doen.

Wanneer echter thans de Postchèque- en Girodienst zou willen werken, evenals het Girokantoor der gemeente Amsterdam, dan zou ook die dienst aan zijne rekeninghouders kunnen zeggen: „Zoodra gij eene rekening neemt, kunt gij alle betalingen, zonder uitzondering, met girobiljetten doen”. Thans is dat het geval niet en houdt hij zijne rekeninghouders voor, dat zij alleen kunnen overschrijven op andere rekeninghouders bij den Postchèque- en Girodienst en wel op die, welke voorkomen in de door dien dienst uitgegeven lijsten van rekeninghouders.

Het Girokantoor der gemeente Amsterdam werkt als volgt: Zoodra iemand eene rekening bij dat kantoor opent, is hij in staat dadelijk al zijne betalingen

tot het bedrag van het saldo der rekening, te verrichten met girobiljetten. Hij heeft op een girobiljet slechts in te vullen het bedrag, den naam en het adres van den schuldeischer en het Girokantoor zorgt voor de rest. Is het den rekeninghouder bekend, waar iemand eene rekening heeft, dan kan hij dat op het girobiljet vermelden, doch deze mededeeling is niet noodzakelijk voor de afgifte van het girobiljet. Het ingevulde en onderteekende girobiljet moet, hetzij door hem of door den schuldeischer worden ingeleverd bij het Girokantoor. De wijze, waarop het wordt ingezonden of bezorgd, doet niets ter zake.

Elke schuldeischer kan zonder bezwaar de girobiljetten in betaling nemen, wanneer hij maar geen kwitantie afgeeft. Kwitanties zijn bij betaling met girobiljetten niet noodig, omdat steeds met de boeken van de giro-instellingen de betaling is te bewijzen. Hierdoor worden de kosten van het schrijven van kwitanties, van papier en van plakzegels bespaard. Mocht het achteraf blijken, dat het girobiljet door het Girokantoor om de een of andere reden niet kon worden geboekt, dan is de betaling immers niet geschied en behoudt de schuldeischer zijne volle vordering.

Hoe handelt het Girokantoor met de girobiljetten? In de eerste plaats wordt nagezien of iemand eene rekening aanhoudt, hetzij bij het Girokantoor of bij eene bankinstelling of bij den Postchèque- en Girodienst. Is dit het geval, dan wordt dit op het girobiljet aangeteekend en voor de overboeking zorg gedragen. Geldt het een rekeninghouder bij het Girokantoor dan ontvangt hij onmiddellijk een creditnota en anders wordt voor overboeking via De Nederlandsche Bank gezorgd.

Komt de crediteur niet voor in den klapper der rekeninghouders, dan wordt eene kennisgeving geschreven, waarbij wordt verzocht mede te deelen, waar hij eene rekening aanhoudt. Houdt hij geen rekening aan, dan wordt hem in overweging gegeven eene rekening bij het Girokantoor te openen. De voorwaarden worden hem medegedeeld en deze zijn: geen onkosten, geen minimum inlage, gratis formulieren en eene rentevergoeding over volle sommen van f 100 van dag tot dag ad 1,8 pCt. Het resultaat is heel dikwijls, dat men besluit eene rekening te nemen en zich als eerste storting laat crediteeren voor het bedrag, dat men van de gemeente te vorderen heeft. Men kan immers over het bedrag onmiddellijk weer met girobiljetten beschikken en wel kosteloos. Ieder kan met girobiljetten betalen; het doet er niet toe of de crediteuren in of buiten Amsterdam wonen. Ook behoeft men niet te weten of zij ergens eene rekening aanhouden. Het kan niet eenvoudiger. Daarenboven worden de girobiljetten verstrekt in handige boekjes, die men in den zak kan meedragen, evenals een spoorboekje.

Alleen, wanneer de crediteur eene rekening aanhoudt bij den Postchèque- en Girodienst, moeten kosten in rekening worden gebracht, omdat deze dienst dat nu eenmaal helaas eischt. Wil de crediteur echter van dit alles niets weten, dan wordt hem ten slotte, na behoorlijke legitimatie en tegen afzonderlijke kwitantie het bedrag uitbetaald.

Het stelsel komt vrijwel overeen met dat van De Nederlandsche Bank. Ook deze bank kent geen minimum inlage en ook zij verstrekt de formulieren gratis, terwijl men ook aan haar betalingen kan opdragen aan niet-rekeninghouders.

Heeft iemand eene rekening bij het Girokantoor, dan kan hij ook alle vorderingen, dus alle ontvangsten laten bewerkstelligen door overschrijving of storting op zijne rekening. Ook deze handelingen geschieden voor hem zonder kosten en dit kan geschieden onverschillig of zijne debiteuren ergens eene rekening aanhouden.

Hebben de debiteuren eene rekening bij het Girokantoor, dan geschiedt de ontvangst met een girobiljet, hebben zij eene rekening bij De Nederlandsche Bank of bij eene particuliere instelling, dan geschiedt

¹⁾ [Vergelijk het artikel in No. 128 van dit tijdschrift. — Red.]

de betaling met girobiljetten, speciaal voor dat doel ingericht, en hebben zij eene rekening bij den Postchèque- en Girodienst, dan bezigen zij een girobiljet van dien dienst en schrijven over op rekening 4400 van De Nederlandsche Bank, terwijl zij aan de ommezijde van het biljet vermelden: bestemd voor A., rekeninghoudend bij het Girokantoor der gemeente Amsterdam. Heeft de debiteur nergens een rekening, dan kan hij komen storten bij het Girokantoor of wel stort door middel van den Postchèque- en Girodienst op rekening 4400 van De Nederlandsche Bank. Hij vermeldt dan aan de keerzijde van het stortingsformulier: bestemd voor A., rekening houdend bij het Girokantoor der gemeente Amsterdam. Op deze wijze ziet A. zijne rekening geheel zonder kosten gecrediteerd.

Vereenigingen, levensverzekeringmaatschappijen, enz., kunnen op deze wijze zeer gemakkelijk hare contributiën en premiiën innen. Zij lichten hare debiteuren omtrent het bovenbedoelde in, en zenden hun, voor zoover noodig, een ingevuld stortingsformulier van den Postchèque- en Girodienst toe, waardoor hunne rekening bij het Girokantoor, in dit geval via rekening 4400 van De Nederlandsche Bank geheel zonder kosten wordt gecrediteerd.

Hieruit blijkt dus, dat zoodra iemand eene rekening heeft geopend bij het Girokantoor der gemeente Amsterdam, hij direct in staat is, zijn geheele kasbeheer zonder kosten over dat kantoor te laten loopen. Ook zijne huishoudelijke uitgaven, zooals voor huur, verlichting, verwarming, kleeding, voeding, belastingen, contributiën, enz., zal hij door middel van girobiljetten kunnen doen.

Dat dit reeds dadelijk mogelijk is zal den lezer uit het voorafgaande reeds zijn gebleken. Wanneer velen dit gaan doen, dan eerst zal het giroverkeer voor het algemeen brengen, wat er van mag worden verwacht. Doch dat resultaat zal slechts worden bereikt, wanneer de burgerij inderdaad eene rekening neemt en het voordeel van het betalen met girobiljetten inziet en dat zal eerst kunnen, wanneer alle handelingen geheel kosteloos geschieden en de invulling der formulieren zoo eenvoudig mogelijk is.

Iemand, die maandelijks zijn geheele salaris verteert, moet evengoed eene rekening aanhouden als hij, die over ruimer inkomsten de beschikking heeft. Wanneer de ambtenaar in het eerst gestelde geval zich voor zijn salaris laat crediteeren, dan is het noodig, dat hij toch op gemakkelijke wijze over eenige contanten kan beschikken, b.v. voor reisgeld, tramgeld en dergelijke uitgaven. Ook daarop is het girobiljet der gemeente Amsterdam ingericht. De rekeninghouder vult aan de voorzijde van het girobiljet de som in, die hij wil opnemen en ontvangt dat bedrag zonder kosten, na onderteekening aan de ommezijde van het formulier. Voor deze uitbetaling is geen zegelrecht verschuldigd.

In dit geval werkt het girobiljet dus geheel als chèque, doch als een buitengewoon veilige chèque, die alleen aan de rekeninghouders, welke bij het Girokantoor bekend zijn, wordt uitbetaald. Wordt het girobiljet door schuldeischers in betaling genomen, ook dan gaat het als een chèque van hand tot hand. Maar dan is het een zuivere „crossed”-chèque, die op naam is gesteld en alleen bestemd is om door het Girokantoor te worden verrekend. Al worden deze girobiljetten soms, zooals boven is aangegeven in contanten uitbetaald, de wijze, waarop dit geschiedt, biedt voldoende waarborgen tegen fraude.

Wanneer deze wijze van doen van het Girokantoor der gemeente Amsterdam wordt vergeleken met het chèqueverkeer der particuliere banken en met het chèqueverkeer van den Postchèque- en Girodienst, dan valt het niet moeilijk er de practische voordeelen van aan te toonen.

Niet lang geleden ontving ik uit Utrecht een chèque op de Nationale Bankvereeniging te Utrecht, betaalbaar bij de Rotterdamsche Bank te Amsterdam. Behoorlijk aangeteekend bereikte het stuk mij. Eerst

moest een bediende naar het postkantoor, voorzien van eene behoorlijke machtiging. Een geheele morgen gaat er haast mee heen. De chèque moet geïnd. Met de geëndosseerde chèque gaat de bediende er den volgende dag weer op uit naar de Rotterdamsche Bank. Men hoopt, dat hij na geruimen tijd goed en wel de gelden thuis zal brengen. Hij komt echter thuis met een reçu en mag over drie dagen terug komen! De Bank moet eerst advies uit Utrecht hebben. Zeer zorgvuldig bewaar je het reçu. Na drie dagen komt dan eindelijk het bedrag thuis. Behoef je het niet dadelijk weer uit te geven, dan wordt het bij een bank gedeponneerd. Weer gaat de som de deur uit en heb je dan later betalingen te doen, dan wordt het bedrag, na behoorlijke opzegging, weer gehaald. Aldus kwam het vroeger meerdere malen voor en die chèques en contanten moesten veilig worden weggeborgen, al waren zij ook niet langen tijd in huis.

Was dit bedrag door den debiteur dadelijk via De Nationale Bankvereeniging en De Nederlandsche Bank overgeboekt op mijne rekening bij het Girokantoor, dan had ik het geld reeds dadelijk zonder eenig risico gehad, op de plaats waar ik het wilde hebben; het bracht dadelijk 1,8 pCt. rente op en de bediende had rustig aan zijn werk kunnen blijven. Zijn de voordeelen van de girobetaling niet buitengewoon groot? Daarenboven heb ik geen geld meer in huis noodig en doe ik al mijne betalingen zonder eenig risico met girobiljetten, waar niemand, behalve de geadresseerde, d.i. het Girokantoor, wat mee kan uitvoeren.

De gevaren van den chèque aan toonder zijn al te bekend en het heeft mij dan ook verbaasd, dat de Postchèque- en Girodienst dergelijk papier heeft ingevoerd. Het zal wel geen verwondering hebben verwekt, dat eenigen tijd geleden reeds iemand is aangehouden, die vermoedelijk op onrechtmatige wijze voor f 17.000 aan dergelijke chèques wist te bemachtigen.

Hoe eerder met de chèquebetaling wordt gebroken hoe beter. Het is vreemd, dat niet slechts de post, maar ook de banken en ook de staat maar steeds met chèques blijven betalen. De girobetaling, toegepast op de wijze van het Girokantoor der gemeente Amsterdam is zoo eenvoudig en heeft zoovele voordeelen, dat zij zonder uitstel diende te worden ingevoerd. Daarvoor is het noodig, dat de staat en de gemeenten, evenals de particuliere banken breken met sleur.

De staat verplichte zijne ambtenaren alle betaalbaarstellingen slechts uit te voeren door middel van giro. Hij kan daarbij gebruik maken van den Postchèque- en Girodienst en van De Nederlandsche Bank. Herhaalde verzoeken in die richting door Amsterdam aan het Rijk gericht, bleven nog steeds zonder gevolg. Nog altijd komen de bekende orders tot betaling binnen, die dan door het Girokantoor der gemeente Amsterdam bij den Rijksbetaalmeester moeten worden geïnd. Deze ambtenaar geeft dan chèques aan toonder af op De Nederlandsche Bank tot zeer groote bedragen en met alle risico daaraan verbonden, worden deze door de ambtenaren van het Girokantoor gestort bij De Nederlandsche Bank.

De betaling kan immers zoo gemakkelijk geschieden door middel van het giro van den Postchèque- en Girodienst en De Nederlandsche Bank. Men schrijve over op rekening 4400 van De Nederlandsche Bank en vermeldt aan de achterzijde van het formulier: „bestemd voor het Girokantoor der gemeente Amsterdam, wegens, enz.”, of anders, men drage den Rijksbetaalmeesters op te gireeren. Zij kunnen dan girobiljetten afgeven op De Nederlandsche Bank, waarbij de rekening van 's Rijks Schatkist wordt gedebiteerd en die van het Girokantoor der gemeente Amsterdam wordt gecrediteerd. Wellicht is er, in verband met de inrichting der Rijksadministratie nog wel een andere weg, doch hoe men het ook doe, men gireere steeds.

Werd aan den Rijksbetaalmeester opdracht gegeven in alle gevallen, zoo veel mogelijk met girobiljetten via De Nederlandsche Bank te betalen, dan zou er reeds heel wat gewonnen zijn. Thans bestaat de merk-

waardige toestand, dat men aan het Rijk alle schulden kan voldoen door middel van giro op de rekening van 's Rijks schatkist bij De Nederlandsche Bank, doch uitbetalingen door middel van het giro via De Nederlandsche Bank is nog steeds niet mogelijk. En nu weet iedereen, die iets van het Rijk heeft te verdienen, op welke wijze men aan zijn geld komt, en hij kan tevens nagaan, hoe eenvoudig en hoe gemakkelijk dat zou kunnen geschieden.

Wanneer het Rijk de uitbetalingen door middel van giro verplichtend stelde, dan zou dit door middel van den Postchèque- en Girodienst of van de Betaalmeesters, in verband met de door De Nederlandsche Bank gevolgde methode om elke giro-opdracht te aanvaarden, reeds dadelijk algemeen kunnen worden ingevoerd. En wanneer daarmede dan tegelijk werd afgezien van het vragen van kwitanties, die als overbodig zouden kunnen worden afgeschaft, dan zou hiermede eene vereenvoudiging worden bereikt, die niet onbelangrijk zou blijken te zijn.

Voor de gemeenten herhalen wij ons vroeger gegeven advies, „Doe als Amsterdam, richt uw geldverkeer geheel op giro in en geef het publiek de gelegenheid eene rekening bij de gemeente te nemen.” De burgerij helpt daardoor de gemeente goedkoop financieren, verkrijgt zelf nog eenige rente over de gelden, die vroeger nutteloos werden bewaard en is tevens in staat de betalingen en ontvangsten op eenvoudige en goedkope wijze te doen.

In Amsterdam is aan de ambtenaren opdracht gegeven zooveel mogelijk van de diensten van het Girokantoor gebruik te maken en al meer en meer wordt alle kasbeheer door dat kantoor gevoerd. In 1918 zal waarschijnlijk de centralisatie van het geldbeheer der gemeente geheel worden voltrokken. Zooals men weet, werkte het Girokantoor tot vóór 1 Mei 1918 nog uitsluitend voor de gemeentendiensten en instellingen en verrichtte het de betalingen zooveel mogelijk door middel van het giro van De Nederlandsche Bank, terwijl verder alle verrekeningen tusschen de gemeentendiensten onderling door het Girokantoor werden verreffend.

Het resultaat blijkt uit de volgende cijfers, de geldsbedragen afgerond in guldens:

	Aantal behandelde posten	Waarvan per giro	Totaal bedrag in geld	Waarvan via De Ned. Bank gereïerd	Intern overgeschreven tusschen de gemeentendiensten
Jan.	66.909	8.358	31.355.703	6.247.754	14.278.451
Febr.	60.321	8.094	34.119.515	7.649.251	14.861.697
Mrt.	58.370	9.954	45.443.950	7.614.861	24.961.414
Apr.	51.472	9.084	43.504.909	10.908.081	22.029.679

Sedert 1 Mei 1918 kan iedereen eene rekening bij het Girokantoor nemen en de daarmede verkregen resultaten zullen op gezette tijden door middel van het Bureau voor Statistiek der gemeente Amsterdam worden gepubliceerd.

Mr. S. DE VRIES Cz.

ALUMINIUM.

II. ¹⁾

Het verband tusschen prijs en wereldproductie van het metaal, gedurende de laatste tientallen jaren, is zeer merkwaardig. Voor den oorlog werd de prijs in Europa en de Vereenigde Staten door een syndicaat geregeld. Ofschoon het syndicaat in 1911 werd opgeheven, werd na een korten tijd van lage prijzen ongetwijfeld een nieuwe overeenkomst gesloten. De leidende industrieën waren in groepen-formatie vereenigd. De Fransche groep had haren hoofdvertegenwoordiger in de „Aluminium Français”; Duitschland, Zwitserland en Oostenrijk-Hongarije waren door de „Aluminiumindustrie A.-G.” in Neuhausen vertegenwoordigd, verder waren toegetreden de „Aluminium Company of America” en de „British Aluminium Co.” Om een beteren kijk op de productie en consumptie

¹⁾ Zie pag. 562 v. v. No. 130.

van het aluminium te verkrijgen, kunnen we deze cijfers vergelijken met b.v. die van koper, dat evenals ijzer eventueel op den duur door aluminium zal kunnen worden vervangen.

De consumptie aan aluminium is belangrijk toenomen en sinds de laatste tien jaren ongeveer vijf maal meer dan die aan koper. Dit verklaart de belangrijke toename der productie over de geheele wereld.

De wereldproductie in tonnen van aluminium en koper over de jaren 1895—1917 was aldus:

Jaar	Aluminium	Koper	Jaar	Aluminium	Koper
1895..	1.418	339.994	1907..	18.800	724.120
1896..	1.789	384.493	1908..	18.931	758.065
1897..	3.394	412.818	1909..	24.292	854.758
1898..	4.033	441.282	1910..	34.000	877.494
1899..	5.570	476.194	1911..	44.700	879.751
1900..	7.339	491.435	1912..	50.000	1.011.312
1901..	7.504	529.508	1913..	68.716	1.002.284
1902..	7.767	542.606	1914..	86.390	934.888
1903..	8.123	630.590	1915..	80.000	1.033.730
1904..	8.794	693.240	1916..	150.000	1.406.353
1905..	16.810	698.931	1917..	153.000	1.413.056
1906..	18.325	715.510			

Zooals uit bovenstaande gegevens, ontleend aan „The mineral Industry during 1915” en „Engineering and mining Journal”, is op te maken, bedroeg de wereldproductie over 1910 34.000 ton en over 1917 153.000 ton. Deze productie was verdeeld over de volgende landen:

	1910	1917
Vereenigde Staten	11.000 ton	65.000 ton
Frankrijk	10.000 „	20.000 „
Engeland	5.000 „	12.000 „
Oostenrijk	1.500 „	5.000 „
Zwitserland.....	5.500 „	20.000 „
Canada.....		8.000 „
Italië	300 „	7.000 „
Noorwegen	700 „	16.000 „

Totaal 34.000 ton 153.000 ton

De wereldproductie van koper bedroeg in 1910 880.000 en in 1917 1.413.056 ton.

Gedetailleerd wordt de koperproductie over 1917:

Chili.....	75.345 ton
Peru.....	45.620 „
Bolivia	4.000 „
Vereenigde Staten....	856.570 „
Canada.....	50.351 „
Mexico.....	43.827 „
Cuba.....	9.622 „
Japan	124.306 „
Rusland ¹⁾	16.000 „
Duitschland	45.000 „
Portugal en Spanje ..	42.000 „
Australië.....	38.100 „
Andere landen	25.000 „

Totaal 1.413.056 ton

¹⁾ In 1914: 32.262 ton.

Vergelijken we deze cijfers met elkaar dan zien we, dat niettegenstaande de productie aan aluminium gedurende de laatste jaren zeer gestegen is, deze toch in de schaduw gesteld wordt door de reusachtige productie aan koper.

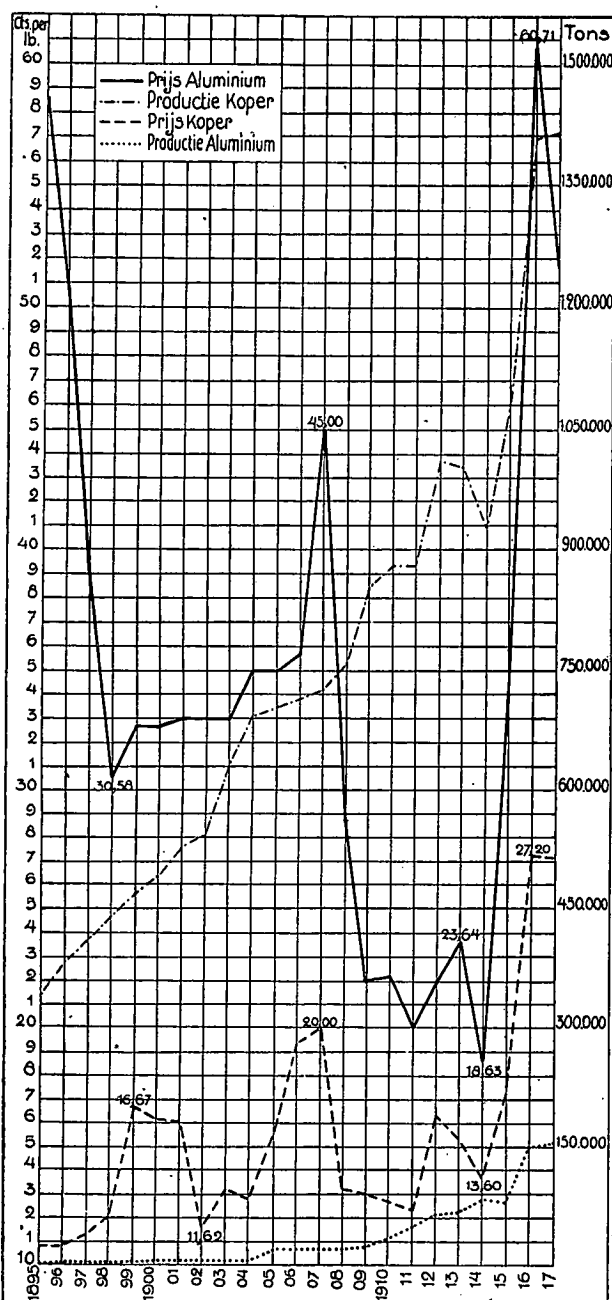
De oogenblikkelijke aluminium-productie staat ongeveer gelijk met die aan koper gedurende het jaar 1880. Zooals verder is op te maken door vergelijking van de productiecijfers in 1910 en 1917 heeft de aluminium-productie de grootste vlucht genomen in Amerika, Zwitserland en Noorwegen. Vooral Noorwegen, door zijne bij uitstek gunstig gelegen water-vallen leent zich zeer voor electrochemische industrieën. De totale, gemakkelijk in bedrijf te brengen, waterkracht in dit land, wordt op minstens 5 miljoen K.W. geschat, waarvan 700.000 K.W. dienen om elektrische energie op te wekken. Hiervan wordt 43 pCt. voor electrochemische doeleinden aangewend.

Beschouwen we nu, in verband met de productie, den gemiddelden jaarprijs van aluminium en koper. De „Engineering and Mining Journal”, 26 Jan. 1918,

geeft de volgende cijfers, uitgedrukt in Am. cents per pound, over de jaren 1895—1917.

Jaar	Aluminium	Koper	Jaar	Aluminium	Koper
1895..	58,66	10,76	1907..	45,00	20,00
1896..	50,75	10,88	1908..	28,70	13,21
1897..	39,00	11,29	1909..	22,00	12,98
1898..	30,58	12,03	1910..	22,25	12,74
1899..	32,72	16,67	1911..	20,07	12,37
1900..	32,72	16,19	1912..	22,01	16,34
1901..	33,00	16,11	1913..	23,64	15,27
1902..	33,00	11,62	1914..	18,63	13,60
1903..	33,00	13,23	1915..	33,98	17,27
1904..	35,00	12,82	1916..	60,71	27,20
1905..	35,00	15,59	1917..	51,59	27,18
1906..	35,75	19,28			

Deze cijfers stellen voor de gemiddelde jaarprijzen der metalen te New York. Een beter overzicht van prijzen en productie geeft ons onderstaande graphiek.

Op de horizontale as zijn de jaren 1895—1917 uitgezet en op de verticale assen de prijzen in Am. cents per pound en de productie in tonnen. De lijnen, welke de punten onderling verbinden, geven aan het verband tusschen tijd en prijs of tijd en productie.

Zooals we uit de figuur opmaken, heeft de aluminium-productie-lijn, behoudens de inzinking in 1915, een vrij geregeld verloop; anders daarentegen is het gesteld met de prijslijn van het metaal: een zeer sterke

prijzdaling tot 1898, daarna een geleidelijke prijsstijging tot 1906, die men in weinig woorden zóó zou kunnen kenmerken, dat de groote verbeteringen in de winning en verwerking niet voldoende hand in hand gingen met de vermeerderde toepassingen van het metaal; vervolgens een abnormale prijs in 1907, waardoor, gelet op de omstandigheid, dat de Vereenigde Staten de grootste producenten zijn, gereedelijk een verband gelegd wordt tusschen deze abnormale notering en de Amerikaansche crisis van dat jaar, gevolgd door een sterke prijsdaling in 1908 en 1909, daarna onregelmatige prijsdalingen tot 1914, welke wederom, door den oorlog, gevolgd worden door uitermate hooge prijzen gedurende de jaren 1915, '16 en '17, waarop wij nader terugkomen.

De koper-productie-lijn is, behoudens de door den oorlog veroorzaakte inzinking in 1914, vrij regelmatig te noemen; ook de koper-prijs-lijn is vrij wat minder aan schommelingen onderhevig dan die van aluminium. Ook hier kenmerkt zich het jaar 1907 als een kritieke periode voor de koper-industrie. Dank zij den oorlog treffen we hier wederom abnormaal hooge koperprijzen aan gedurende de jaren 1915, '16 en '17.

Ten slotte lezen we uit de graphische voorstelling, dat aluminium- en koperprijzen gedurende 1914—1915 ongeveer aan elkaar gelijk waren; door de abnormaal groote consumptie daarna, tengevolge van den oorlog, is deze gelijkheid echter spoedig verloren gegaan. Wat wereldverbruik aan aluminium betreft, consumeeren: Vereenigde Staten, 45 pCt.; Frankrijk, 10 pCt.; Duitschland, Oostenrijk-Hongarije en Zwitserland, 35 pCt.; Engeland, 7 pCt.; andere landen, 3 pCt.

De Vereenigde Staten staan dus niet alleen aan 't hoofd als producent, doch zijn tevens de grootste consument; vervolgens komt ook Duitschland in aanmerking als verbruiker van aluminium. Noorwegen en Zwitserland zijn hoofdzakelijk bekend als producenten.

Na deze oriënteerende gegevens kunnen we in het volgend nummer deze verhandeling besluiten met een bespreking der aluminium-industrie in de onderscheidene landen.

Ir. CL. G. DRIESSEN.

DE RIJKSMIDDELEN.

In dit nummer treft men aan het maandelijksch overzicht der Rijksmiddelen over de maand Mei, benevens over de reeds verstreken maanden dezes jaars, vergeleken met de overeenkomstige cijfers van het vorig jaar.

Naar aanleiding van de daarin gegeven cijfers valt op te merken, dat de gewone middelen in de afgelopen maand f 23.800.830 oprachten, tegen f 24.145.074 in Mei 1917 en mitsdien eene daling vertoonen van f 344.244.

Hierbij dient de invloed der nieuwe belastingheffing in aanmerking te worden genomen. In de eerste plaats werden ingevolge de wet van 28 April 1917 (Staatsblad no. 316) op de Inkomstenbelasting, voor zooveel de natuurlijke personen betreft en op de vermogensbelasting over het belastingjaar 1917/1918 tien opcenten geheven. Uit dien hoofde werd in Mei 1918 f 567.111 ontvangen. Hierbij komt de verhooging der successie-rechten.

De overige nieuwe heffingen deden ook in Mei 1917 haren invloed reeds gevoelen. Weliswaar traden de gewijzigde Zegel- en Registratiebelastingen eerst op 1 Juni van dat jaar in werking, doch aangenomen moet worden, dat, als gevolg van die aanstaande inwerkingtreding, de opbrengst der zegel en registratierechten in de maand Mei 1917 sterk werd opgevoerd.

In de jongste millioenennota werd uit de wijziging der wet op de successiebelasting eene meerdere opbrengst voor het geheele jaar 1918 verwacht van rond f 7.500.000. Voor één maand zou dit een stijging beteekenen van ongeveer f 625.000. In totaal zou derhalve uit nieuwe belastingheffing ruim f 1.190.000 kunnen worden verklaard.

Afgezien van de nieuwe belastingheffing zou de daling in de opbrengst der middelen derhalve ongeveer f 1.500.000 hebben bedragen. Deze achteruitgang is hoofdzakelijk toe te schrijven aan de mindere opbrengst van den accijns op gedistilleerd en geslacht, van de zegelrechten, van de rechten op den invoer en van de domeinen. Opgemerkt zij nog, dat de achteruitgang in de opbrengst der accijnzen op gedistilleerd en geslacht en in die van de rechten op den invoer als gevolg van den stilstand der graanaanvoeren, van het vleeschgebrek en van de belemmering van den internationalen handel, zal aanhouden zoolang de buitengewone omstandigheden voortduren.

Aan den anderen kant dient gewezen te worden op de sterke stijging vooreerst van de opbrengst van den suikeraccijns, welke vermeerdering samenhangt met het veelvuldig verbruik van suiker en suikerhoudende of met suikerverbruik gepaard gaande spijzen, waarschijnlijk in verband met het tekort aan brood en ter vervanging van de voor velen niet in voldoende mate verkrijgbare boter, en voorts van de opbrengst der registratierechten.

Op grond van den achteruitgang in koers van het meerendeel van de ter beurze genoteerde fondsen, op de staking der rentebetaling voor zooveel de Russische effecten betreft en in het bijzonder op den hoogst ongunstigen invloed, dien het steeds voortduren van den oorlog op scheepvaart, handel en nijverheid oefent, is ook eene verdere inzinking van de opbrengst der Rijksmiddelen onvermijdelijk te achten.

Vergelijkt men de ontvangsten in de eerste vijf maanden van 1918 met die in het overeenkomstige tijdvak van 1914, toen de oorlog zijn invloed nog niet deed gevoelen, dan vindt men, met toepassing van de gebruikelijke correcties en met uitschakeling, voor zoover mogelijk, van den invloed der nieuwe belastingheffing, de volgende cijfers.

Tijdvak Januari tot en met Mei 1918	f 69.592.258
„ „ „ „ „ 1914	„ 60.600.092
	Vershil f 8.992.166

Deze vermeerdering bedraagt 14,84 pCt. of per jaar gerekend 3,71 pCt. Deze percentages dalen tot 14,52 pCt. en 3,63 pCt., indien de opbrengst der wisselvallige successierechten in beide tijdvakken buiten rekening wordt gelaten. Het zooveel bedoelde verschil daalt dan tot f 7.522.045.

De oorlogswinst- en verdedigingsbelastingen brachten tot dusver in totaal op een bedrag van f 325.168.059, waarvan f 244.311.424 op rekening komt van eerstgenoemde heffing. Met inbegrip van de opcenten ten behoeve van het Leeningfonds — behalve die op den suikeraccijns, welke geene verzwaaring van belastingdruk medebrachten — is derhalve een totaal van f 405.257.250 ontvangen uit belastingheffing, welke haren grond vindt in de buitengewone omstandigheden.

AANTEKENINGEN.

Maatregelen van het Rijksbureau voor Tabak. — Was omtrent de maatregelen door het in Februari opgerichte Rijksbureau voor Tabak bevestigd, tot dusver nog niet veel bekend geworden, thans heeft dit bureau een circulaire verzonden, waaruit blijkt, dat het zich niet bepaalt tot maatregelen om den kettinghandel tegen te gaan en verdere prijsopdriving te voorkomen, doch ook van de eigenaars van ruwe tabak hun cijns eischt voor de voorziening voor Holland van rookmateriaal voor redelijken prijs.

Indien de voorraden niet zóó geslonken waren, dat van uitzonderingen op het van kracht zijnde uitvoerverbod van ruwe tabak in de praktijk geen sprake meer kon zijn, zou men dit doel op vrij rationeele wijze hebben kunnen bereiken door aan het verstrekken van uitvoerconsenten voorwaarden te verbinden welke daartoe leidden. Thans echter heeft men andere mid-

delen moeten beramen en heeft nu bepaald dat eigenaars van ruwe tabak om toestemming te verkrijgen hun eigendom te verkoopen, hetgeen tengevolge van het uitvoerverbod uit den aard der zaak alleen aan de Nederlandsche industrie geschieden kan, toch eerst nog een offer ten behoeve dezer binnenlandsche voorziening brengen moeten.

Er is namelijk vastgesteld dat aan houders van ruwe tabak geen verkoopvergunningen zullen verleend worden zoolang zij zich niet à priori bereid verklaren een zeker deel van hun voorraad tot door het Rijksbureau te bepalen prijzen aan dit bureau af te staan. Voor de eerstehands-voorraden is dit deel vastgesteld op de helft (waarvoor importeurs dan het recht verkrijgen de andere helft in NOT-inschrijving te verkoopen), voor de tweedehands-voorraden op een derde gedeelte, terwijl de eigenaars daarvan het overige $\frac{2}{3}$ gedeelte binnen een beperkten termijn en met bepaling van een maximum-winst bij de industrie moeten onderbrengen.

Van de op deze wijze ter beschikking van het Rijksbureau gekomen tabak zullen fabrikanten, die daarvan gebruik wenschen te maken, sigaren moeten fabriceren tot nader daarvoor vast te stellen prijzen, welke door hen aan het „Algemeen Sigaren Syndicaat” afgeleverd moeten worden.

Bovendien krijgt dit Syndicaat dan nog de beschikking over een zeker quantum billijke sigaren, hetwelk de fabrikanten die exportconsenten verlangen, naar verhouding van de door hen uit te voeren hoeveelheid, daaraan moeten leveren.

M.

Wisselkoersen en cijfers van de goud- en zilverbeweging der V. S. — Aan een op 1 Mei gedateerd schrijven, dat wij uit New York ontvangen, is het volgende ontleend. Als laatste koersen worden de volgende noteringen gegeven.

	Zicht	Cable
Engeland	4.75%	4.76% ₁₀
„ 60 dagen.....	4.73	
„ 90 „	4.71	
Frankrijk	5.71% ₈	5.69% ₈
Italië	9.03	9.01
Nederland.....	0.47% ₄	0.48% ₈
Zwitserland	4.26	4.21
Noorwegen	0.31% ₄	0.31% ₄
Zweden	0.33% ₂	0.34
Denemarken	0.30% ₈	0.31% ₈
Spanje	28.25	28.50
Argentinië (goud)	98.30	98.00

De goudinvoer in Maart bleef beneden de 2 miljoen dollars en bereikte in 9 maanden 83 miljoen; tegenover 801 miljoen dollars in de 9 maanden eindigende ultimo Maart 1917. De uitvoer van dit metaal was in Maart minder dan 3 miljoen dollars waard. Voor de negenmaandsperiode staan tegenover elkaar 181 en 150 (1917) miljoen dollars.

De in- en uitvoer van zilver verruimde zich in 1918. Voor Maart wordt voor den invoer 7 miljoen dollars aangegeven, voor de negenmaandsperiode sluitende met Maart, 53 mill. dollars. Het cijfer van 1917 is 26 mill. dollars. De uitvoer van zilver bereikte het bedrag van 13 mill. dollars in Maart. De 9 maanden samen resp. 72 mill. dollars voor 1918 en 59 voor 1917.

Kleurstoffenindustrie in Frankrijk. — In een belangrijk verslag van den Nederlandschen Consul te Parijs getiteld: Fabricage van chemische producten en van kunstmatige kleurstoffen in Frankrijk (Econ: Verslagen 12e Jaargang No. 2) lezen wij het volgende over de kleurstoffenindustrie.

„Allereerst dan springt in het oog de vorming van de „Compagnie Nationale de Matières Colorantes et de Produits Chimiques”. Deze Maatschappij werd opgericht op 31 Januari 1917, haar kapitaal bedraagt 40 miljoen francs, geheel gestort — zie het bericht der Effectenbeurzen voor de resultaten dezer maat-

schappij in haar eerste jaar —. Doel is de vervaardiging van producten, die voor den oorlog door Duitschland geleverd werden. De maatschappij zal kleurstoffen vervaardigen en den Staat een vastgesteld aandeel in de winst geven. Ook hier dus wordt de Staat meer en meer belanghebbende bij de grootindustrie van het land. De maatschappij heeft echter niet het einde van den oorlog afgewacht om zich te ontwikkelen en zij fabriceert thans reeds kleurstoffen, waarvan Duitschland tot nog toe het monopolie bezat. Deze fabricage is op het oogenblik belangrijker dan die van chemische producten, welke zij na den oorlog intensief hoopt ter hand te nemen.

Te Nogent-sur-Oise fabriceert zij synthetische indigo, die ten deele verkocht wordt aan de militaire intendance, zoodat eindelijk de lichting van het jaar 1919, die in den loop van 1918 wordt opgeroepen, een uniform zal kunnen dragen, geveerd met Fransche kleurstoffen. Zij fabriceert, behalve alizarine-verfstoffen, anthraceen blauw, alizarine-cyanine groen, alizarine irisol en saphirol, hemelsblauw alizarine enz. Op de Foire de Lyon, die in Maart 1918 werd gehouden, vertoonde de Maatschappij monsters van hare eerste producten.

Hier zij tevens vermeld, dat de Regeering wordt aangevallen wegens wat men noemt verkeerd begrepen loyaliteit tegenover de hier te lande gevestigde filialen van Deutsche huizen, die nog steeds produceeren (onder gerechtelijke bewaring natuurlijk). Van handelszijde wordt voorgesteld, dat de Compagnie Nationale zal overnemen de „Compagnie Parisienne des Couleurs d'Aniline de Creil” (filiaal van Meister Lucius & Brüning te Höchst). Dan wil men, dat ook het filiaal van de „Badische” te Neuville-sur-Saone, en „La Manufacture Lyonnaise de Matières Colorantes”, behoorende aan L. Cassella & Co. te Frankfurt a. M. voor goed worden gesloten, evenals de overige vijandelijke fabrieken.

Die fabrieken maken, naar men zegt, uitstekende zaken, want de Fransche fabrieken, die bijna alle voor de landsverdediging werken, kunnen bijna geene kleurstoffen leveren.

Over het geheel genomen is men hier te lande nog niet bijster tevreden over de vlucht, die de industrie van kleurstoffen genomen heeft. Men vindt, dat de oorlogsontwikkeling van de andere takken der chemische industrie naar verhouding gunstiger is.

De bond van kleurstoffenfabrikanten vraagt om beschermende rechten, om later tegen het Duitsche product, dat op het oogenblik nog goedkoop is, te kunnen concurreeren. Die bescherming denkt de bond zich echter degressief, en zij zou verdwijnen, „als de nieuwe industrie wortel heeft geschoten”.

INGEZONDEN STUKKEN.

REGELING VAN UIT- EN INVOER VAN NEDERLANDSCH-INDIË.

Nu de heeren J. T. Cremer en H. Colijn, hoewel besluitende met eenige woorden van toenadering, in hunne stellingen blijven volharden, is de behandeling van dit onderwerp in zekeren zin op het doode punt aangeland.

De critiek van den heer Cremer op het artikel van den heer Van Gybland Oosterhoff is niet weerlegd, toch zal de heer Colijn door zijn tegenaanval op een zijterrein het indirect verdedigd hebben. De verdediging was niet rechtstreeksch; het aangevallen stuk werd zelfs niet genoemd; maar door het verwijt dat de heer Cremer hoofd- en nevendoel der Haagsche motie van 27 Maart niet zou hebben weten te onderscheiden, kan zij bij sommigen den indruk hebben gevestigd, dat de geheele critiek van een verkeerd begrip was uitgegaan en dus het geïncrimineerde stuk niet kon deren. De heer Colijn zou de denkbeelden van den heer Van Gybland Oosterhoff wel verloochend

hebben, indien hij er niet mee instemde. Wij mogen dus aannemen, dat hij ze deelt.

Het vermelden van deze opvatting geschiedt om aan te duiden; waarom ik in de navolgende opmerkingen de heeren Van Gybland Oosterhoff en Colijn misschien als meer solidair beschouw dan zij zich in werkelijkheid gevoelen. Maar deze verontschuldiging zal nauwelijks noodig zijn, daar immers het persoonlijke element geheel en al vreemd aan deze discussie blijft.

Indien een bevoegd beoordeelaar als de heer Cremer aan eene motie een geheel andere beteekenis hecht dan de voorsteller, dan ligt het voor de hand, dat de werkelijke bedoeling eveneens kan zijn misverstaan door hen op wie de motie invloed moet uitoefenen en zelfs door hen, die aan de stemming er over deelnamen.

Men mag dit punt des te eer weder aan de orde stellen, omdat de heer Colijn den heer Cremer de bevreemde verwarring van hoofd- en nevendoel der motie als een „bepaalde fout” aanrekent en omdat hij zich verder beroept op de woordkeuze der motie om te betoogen, dat hoofd- en nevendoel te onderkennen zijn.

Dit hoofddoel, n.l. *rantsoenering van tonnamaat*, zal vermoedelijk niemand in het artikel van den heer Van Gybland Oosterhoff als zoodanig, of zelfs als nevendoel, ontdekt hebben. Wel is zijn inleiding gewijd aan de beperkingen, die de scheepvaart heeft ondervonden, maar nauwelijks is hij overgegaan op de ontwrichting, die daardoor op handels- en economisch terrein is ontstaan, of hij beveelt voor het artikel suiker als geneesmiddel aan: samenwerking bij den verkoop. Dus een handelsmaatregel om ontwrichting van den *handel* tegen te gaan; van vervoer of scheepvaart wordt zelfs niet gerept.

Eenige uitingen van den heer Van Gybland Oosterhoff doen overigens betwijfelen of hemzelf, den voorstander en pleitbezorger der motie, die bedoeling wel helder voor oogen heeft gestaan. Des te eerder mag iets dergelijks verwacht worden van sommige belanghebbenden, die vóór de motie stemden. Het votum van 27 Maart zou daardoor nog meer van zijn kracht verliezen dan reeds is geschied door hetgeen de heer Cremer daarover aan het licht heeft gebracht.

De twijfel dan, door den heer v. G. O. opgewekt, vindt zijn oorsprong in de volgende uitdrukkingen: „De behoeften van Nederland en niet minder van Indië zelf... aan ruilobjecten... en de economische en billijke verdeling van de beschikbare scheepsruimte, deze zijn de beide hoofdoverwegingen...”

Dus eerst komt de behoefte aan ruilobjecten en hoewel die van Indië niet minder zijn dan die van Nederland, en de uitdrukking „Indië-zelf” de onbewuste erkenning schijnt te bevatten, dat Indië voorop behoorde te staan, wordt Nederland het eerst genoemd. En eerst na die behoefte aan ruilobjecten van Nederland, met die van Indië-zelf als aanhangsel, is er sprake van die verdeling der scheepsruimte, welke volgens den heer Colijn het zoo gemakkelijk te herkennen hoofddoel is.

Bij de nadere toelichting van den heer v. G. O. verdwijnt zelfs de Indische behoefte ten eenenmale uit het eerste deel der overweging: „De Indische producten zullen derhalve als ruilobjecten moeten fungeeren voor de behoefte van het Moederland aan de noodige levensbehoeften en grondstoffen, van wier voorziening dit van het buitenland afhankelijk is en omgekeerd(?) Wil b.v. Amerika tabak of rubber uit Indië hebben, dan zal het zijn graan voor Nederland moeten afstaan.”¹⁾

Of Indië, welks behoeften volgens den schrijver „niet minder” gewicht in de schaal hebben gelegd dan die van ons eigen land, zelf in de eerste plaats eene contra-prestatie noodig heeft, schijnt buiten beschouwing te blijven. De woorden „en omgekeerd” zien er weliswaar uit als eene belofte tot contra-prestatie van Nederland in den vorm van het verkrij-

¹⁾ Vraagteeken van mij.

gen van toevoer naar Indië als ruil tegen Nederlandsche goederen om welke Amerika dringend verlegen zou kunnen zijn; maar gezien het luttele, dat ons land voor zichzelf van de oorlogvoerenden heeft gedaan kunnen krijgen, mag een dergelijke belofte wel geboekt worden bij de oude „eereschuld”, zoo die althans niet met Van Deventer ten grave is gedaald.

Wel is Indië in den aanhef der overwegingen vermeld. Maar in de toelichting en het aangehaalde voorbeeld ziet men duidelijk hoe het dient als het paradepaard, waarop een batig-slotpolitiek van de nieuwste vinding haar intocht komt houden.

Indië krijgt nog eene vermaning, omdat het door „de ongebreidelde zucht om producten daar” (d.w.z. in Amerika) „op de markt te brengen,” Amerikaanschen speculanten de kans zou geven zich „tegen een onevenredige contra-prestatie in het bezit te stellen van de tropische voortbrengselen, waaraan in Europa na den oorlog eene onbepaalde behoefte zal bestaan en welke mitsdien voor ons gewichtige panden zouden uitmaken.”

Een dergelijke „ongebreidelde zucht” werd tot nog toe eene export-nijverheid als verdienste aangerekend. Wil Nederland de beschikking over deze gewichtige panden na den oorlog in handen hebben, laat het die dan opkopen, voor zijn rekening opslaan, verzekeren en tegen bederf bewaren. Het kan dan zichzelf voor die producten den breidel van een uitvoerverbod aanleggen. Wel is waar zal het ook dan tegelijk met den uitvoer, den invoer aan banden leggen en dus gewaagd spel spelen, maar het zal ten minste een poging zijn om van eigen, en niet van anderman's leer, riemen te snijden.

Onder de uitvoer-artikelen van Nederlandsch-Indië noemt de heer Van Gybland Oosterhoff ook rijst, alsof ooit het regelen van den uitvoer van dat product in aanmerking zou mogen komen om invloed op onze eigen graantoevoer uit Amerika uit te oefenen. Indien Ned.-Indië genoeg rijst voortbracht, om, na de eigen bevolking van dat voornaamste voedingsartikel voorzien te hebben, nog groote hoeveelheden voor uitvoer beschikbaar te hebben, zou het voor zulke hefboomdiensten, hoe gevaarlijk die overigens mogen zijn, te gebruiken zijn. Het voert echter in den regel veel meer rijst in dan uit; de eigen oogst is niet voldoende voor de eigen bevolking. Rijst-dreigementen van Indië zijn dus als steenen, geworpen uit een glazen huis en zouden onvermijdelijk worden beantwoord met sluiting der rijsthavens in Achter-Indië, van waar onze koloniën aan rijst invoeren, wat zij anders zouden tekortkomen.

Weliswaar wordt het artikel rijst slechts terloops opgenoemd, maar dit bewijst toch hoe weinig het groote gevaar beseft wordt, dat voor Indië voortvloeit uit verboden van uitvoer. Reeds weigering om andere producten uit te voeren zou als vergeldingsmaatregel staking van den toevoer uit de rijsthavens kunnen uitlokken. Hoe weinig denkbeeldig dit gevaar is blijkt uit de moeilijkheden, waarmede de rijstimport van Nederlandsch-Indië herhaaldelijk te kampen heeft gehad, hetzij door belemmeringen in de rijsthavens zelve, of in tusschengelegen Britsche havens. Ook nu weder zijn er bezwaren gerezen in Birma.

In plaats van dit gevaar tot elken prijs af te wenden, zou Nederland er aanleiding toe geven; Nederland, dat in zoovele opzichten verantwoordelijk is voor de wijze, waarop zich de Indische landbouw heeft toegelegd op de voortbrenging voor uitvoer, in goed vertrouwen op geregelden en goedkoop aanvoer van eerste levensbehoefte uit het buitenland. Wij, de voogden, zouden uit het glazen huis van onze pupil steenen werpen in de hoop dat degenen, wien dit bombardement geldt, ons ter wille zal zijn. Maar als hij op andere wijze reageert, n.l. eveneens met steenen als overtuigingsmiddelen — en de kans daarop is groot — dan zouden wij uit de verte toezien, wêl den bruinen broeder beklagende op wiens glazen dak die argumenten neerkomen, maar tevens dankbaar,

dat zij niet op ons eigen huis gemikt waren! Dat is niet de rol van den voogd; dat is niet: the white man's burden.

Het heeft den schijn of er aan den grondslag van de geheele beweging iets hapert. Men ondervindt groot nadeel door het uitblijven van toevoeren uit het buitenland, door het weigeren aldaar van scheepsruimte, eene weigering, die zich zelfs uitstrekt tot het beslag leggen op onze eigen schepen. Men heeft de doeltreffende werking van dat wapen aan den lijve gevoeld en wil nu een soortgelijk wapen ter verdediging opvatten.

Bij pogingen om door het regelen van den uitvoer iets van de tegenpartij gedaan te krijgen, staat echter Nederlandsch-Indië oneindig zwakker dan de geassocieerde rijken. Amerika, dat graan, Engeland, dat kolen weigert, zij beide, die onze schepen in gebruik nemen, zij lijden daardoor geen schade; zij trekken er slechts voordeel uit en kunnen tegelijk door dergelijk optreden een druk op ons uitoefenen. Zij hanteeren dus een *dubbel werkend* wapen, dat ons wondt en hun voordeel brengt. Eene soortgelijke gedragslijn van de zijde van Nederlandsch-Indië zou, zooals de heer Cremer heeft aangetoond, een tweesnijdend zwaard zijn, dat onszelven dubbel wondt, doordat het Indië met voor zichzelf nuttelooze uitvoerproducten laat zitten en meteen den zoo onmisbaren invoer afsnijdt. In de handen van Nederlandsch-Indië kan zulk een regeling een wapen tot zelfmoord worden.

De overzijde exporteert liever niet dan wel naar ons land en zijn koloniën, en zij kan onze tropische producten desnoods wel onthieren. Zij kan dus het wapen straffeloos hanteeren; wij niet.

Al houdt men zich stipt aan het denkbeeld, dat de geheele regeling slechts de tonnemaat geldt, ook dan komt men tot de slotsom, dat zij geen betere kansen aanbiedt. Zoolang Indië naar Amerika uitvoert, is er uitzicht, dat wij althans eenige beschikking houden over de daarvoor noodige scheepsruimte. Doch staken wij dien uitvoer (en daartoe zou het dan toch logisch moeten komen, als men de door ons verlangde tegenprestaties bleef weigeren), dan vraagt men zich af, hoe ter wereld Nederlandsch-Indië op eenigerlei wijze nut zou kunnen trekken uit dien maatregel.

De voor andere vaart vrijkomende schepen volladen naar Nederland zal ondoenlijk zijn, wegens de onmogelijkheid om onderweg te bunkeren; andere neutrale havens zijn al evenmin te bereiken; verkeer met bondgenooten van Amerika zou door den invloed van dat land belet worden, in de eerste plaats al weder de rijsttoevoer uit Achter-Indië, zoo onontbeerlijk voor de bevolking.

Opnieuw zou een zelfwondend wapen zijn opgevat; want ook wat de beschikking over tonnemaat betreft, staan de geassocieerden in een stelling, waarmede de onze de vergelijking niet kan doorstaan. Wat zich niet met hen verstaat, veroordeelt zichzelf tot stilliggen; pogingen om aan dien vloek te ontkomen, stellen bloot aan het aanhouden en in gebruik nemen onzer schepen, de tegenpartij als effect van het door ons opgenomen wapen voordeel in plaats van schade brengende.

De heer Colijn sommeert hen, die critiek uitoefenen, om betere middelen aan te wijzen. Volmondig moet worden toegegeven, dat, zoo ooit, in deze zaak de critiek gemakkelijker is dan de kunst van handelen. Om slechts één voorbeeld der moeilijkheden te noemen: de heer Colijn wil, alle belanghebbenden over één kam scherpende, iederen exporteur zijn billijk deel in de beschikbare scheepsruimte trachten te geven. Moet dit deel worden bepaald naar gewicht? waarde? omvang? onderhevigheid aan bederf? en hoe moeten in de maatstaf, die uit dat alles wordt samengesteld, factoren worden ingevlochten als: hoeveelheid der voorraden? stand der nieuwe gewassen? weerstandsvermogen der betrokken cultuur, zoowel financieel als wat betreft de noden der bevolking, die er aan medewerkt, vraag van het buitenland? Voor ieder der pro-

ducten vindt men dit ingewikkeld stel van factoren in geheel andere verhoudingen werkzaam. Men denke slechts een oogenblik aan den laatstgenoemden factor, die geheel onberekenbaar is en de meest kunstige samenvoegingen der andere kan omverwerpen. Immers zoo er ooit kans is op concessies tegen uitvoerconsenten, dan zal zulks gelden voor de goederen, waaraan het buitenland het meest behoefte heeft, en niet degenen die wij, volgens regelen van billijkheid tegenover de producenten, het eerst kwijt willen zijn.

Erkenning van deze bezwaren sluit in zich waardeering van degenen, die zich er niet door laten afschrikken. Ook zij, die geen beter middel weten aan te geven, wenschen niets liever dan Moederland en Koloniën uit hun benarden toestand te bevrijden. De begeerte naar sommige Indische producten zal, zeker van invloed zijn op de meeningen der geassocieerden, zij zal bij besprekingen met hen over in- en uitvoer een voor ons gunstigen factor uitmaken. Maar stellen wij ons dien invloed machtiger voor dan hij in werkelijkheid is en worden wij daardoor onhandelbaar, dan loopen wij gevaar, voor Indië meer te verliezen dan het in het gunstigste geval zou hebben kunnen winnen. En als wie aldus denkt, meent dat men, de bezwaren onderschattende, een middel beproeft, dat dreigt erger te zijn dan de kwaal, dan heeft ook de stuurman aan den wal recht en zelfs plicht, om te spreken.

Gelukkig klinkt in het antwoord van den heer Colijn, zooals hiervoor gezegd, reeds eenige toenadering. Zoo zegt hij: „zou men dan niet mogen trachten in ruil voor den uitvoer van tin den invoer te bedingen van zaken, die Indië¹⁾ op zijn beurt niet missen kan?” Dit is reeds een groote vooruitgang in vergelijking met den eisch van den heer Van Gybland Oosterhoff, dat Amerika tegen zulk een tin-uitvoer zijn graan aan Nederland¹⁾ zou afstaan.

Pogingen tot verdere toenadering zijn dringend noodig. Want er is nog een groote kloof te overbruggen, misschien minder tusschen de woordvoerders dan tusschen hun aanhangers. Ruim 200 cultuur-maatschappijen hebben zich bij den Minister van Koloniën beklagd over de wijze, waarop het verleenen van vergunningen tot uitvoer uit Nederlandsch-Indië buiten overleg met hen is geregeld.

De berichten, die ons spaarzaam en ongeregeld uit Indië bereiken, maken reeds geruimen tijd gewag van moeilijkheden in de voedselvoorziening. Berichten, onlangs overgenomen uit het Soerabayaasch Handelsblad, spraken van dure rijst, vooral in het Samarangsche, van nijpend gebrek in Trenggalek (Madioen), van slechte vooruitzichten voor Zuid-Bantam en de Zuid-Preanger, van ernstige toestanden in sommige gedeelten der Vorstenlanden. Een telegram bracht sedert het bericht, dat in het Djokjasche gebrek te wachten stond.

Alles kenteekenen van de broosheid van het door onzen pupil bewoonde glazen huis. Het is op onze aanwijzingen zoo kwetsbaar ingericht; aan de daaraan verbonden verantwoordelijkheid mogen wij ons niet onttrekken.

P. C. HOYNCK VAN PAPENDRECHT.

's-Gravenhage, Juni 1918.

De Redactie van dit blad was zoo vriendelijk mij het ingezonden stuk van den heer Hoynck van Papendrecht ter inzage te verstrekken. Ik zal kort zijn, omdat ik geloof, dat meer geschrijf de zaak niet veel verder zal brengen.

De beide beschouwingen — centralisatie of niet — zijn met tal van argumenten tegenover elkaar gesteld. Nog verder principieel op deze aangelegenheden in te gaan zou slechts een in herhaling treden zijn van wat reeds uitgebreid is betoogd.

Vast staat, dat de tonnagekwestie het hoofdargument voor de centralisatie is. Het is mij dan ook niet voldoende klaar, dat de geachte inzender in mijn artikel de rantsoeneering der scheepsruimte zelfs niet

als nevéndoel heeft kunnen ontdekken. Ik wil er hier slechts op wijzen, dat de heer Hoynck van Papendrecht met deze bewering reeds zelf in tegenspraak komt, wanneer hij de aandacht vestigt op de beide, door mij naar voren gebrachte, overwegingen, namelijk een economische en billijke verdeling van de beschikbare scheepsruimte en de behoefte aan ruilobjecten.

In hoeverre de ruilobjecten-politiek voor verwezenlijking vatbaar is, is een vraagstuk van practisch politieken aard en eischt zeker groot staatsmansdoezicht, doch dit sluit niet uit, dat de meerderheid der Haagsche Vergadering zich uitdrukkelijk bij den wensch aansloot, om — mochten de levensbelangen van moederland en koloniën zulks eischen — een centralisatie van den Indischen in- en uitvoer ook aan dit hooge doel dienstbaar te maken.

Indien dit wapen inderdaad tweesnijdend mocht blijken te zijn, dan zal een juist staatkundig en economisch inzicht in den gang der zaken daarvan zeker geen gebruik maken. Van te voren hiervoor een bepaalde gedragslijn vast te stellen, dat voor elk geval zal gelden, is naar mijn gevoelen niet mogelijk. De loop der omstandigheden zal moeten uitwijzen, wanneer en in hoeverre te dezen opzichte te handelen zoude zijn.

Ik zal den heer Hoynck van Papendrecht dan ook niet volgen, wanneer hij in details treedt door een uitvoerig betoog vast te knopen aan een door mij gegeven opsomming van de productie, waarover ons koloniaal rijk beschikt, waaronder ook door mij rijst werd genoemd.

Nogmaals zij dan hierbij herhaald — omdat op dit zeer belangrijke punt niet genoeg telkens de nadruk kan worden gelegd — dat een eventueel toepassing van de ruilobjecten-politiek niet vanuit Indië, doch slechts van hieruit kan geschieden, omdat men vanuit Nederland alleen het gansche vraagstuk in voldoende mate kan overzien.

Wat de geachte inzender eigenlijk bedoelt met zijn opmerking omtrent de beschikbare scheepsruimte in verband met de vaart op Amerika is mij voorts niet geheel duidelijk. Het gaat hier om een billijk omslaan der tonnage over alle belanghebbenden, wáár die vaart ook heen gaat.

De heer Hoynck van Papendrecht maakt zich hierbij ook nog schuldig aan een te veel verbreide misvatting alsof de beoogde centralisatie slechts zou worden beperkt tot den duur van den oorlog en niet voor den tijd daarna, terwijl zij juist door de voorstanders daarvan haast nog meer is bedoeld voor den economischen strijd, die na het sluiten van den vrede ongetwijfeld zal ontstaan.

Mr. Dr. H. H. A. VAN GYBLAND OOSTERHOFF.

Den Haag, 2 Juli 1918.

REGEERINGSMAATREGELEN OP HANDELSGEBIED.

Sigaren, enz. Verboden is, behoudens enkele uitzonderingen, het vervoer van sigaren, sigarillo's en sigaretten. Voorts moet opgave gedaan worden van alle aanwezige voorraden. (Zie hierbij onder „Aanteekeningen”: Maatregelen van het Rijksbureau voor tabak.)

Uitvoer van vroege aardappelen. Besloten is den uitvoer van vroege aardappelen toe te staan, wanneer in de binnenlandsche behoefte geheel zal zijn voorzien. De uitvoer zal overeenkomstig de bestaande schikkingen voor de helft plaats hebben naar ieder der oorlogvoerende partijen. Van Duitsche zijde is hiertegenover de toezegging gedaan, dat gedurende de maand Juli 50.000 ton steenkool naar Nederland zal kunnen worden uitgevoerd.

L e d e r. Met het oog op de zeer beperkte hoeveelheid zoolleder, die nog in ons land aanwezig is, en de schaarschte aan looistoffen, die aanvulling van den voorraad ten zeerste belemmert, wordt er op aange-

¹⁾ Cursivering van mij.

drongen zoo zuinig mogelijk te werk te gaan bij het verrichten van reparaties.

Eikenbast. Opatd zooveel mogelijk eikenbast ter beschikking komt van het Rijkskantoor voor Huiden en Leder en de bast wordt geschild in den tijd, dat die het sterkste looistofgehalte bezit, dat is tusschen Maart en Juli, is destijds een verbod uitgevaardigd tot vervoer van ongeschild eikenhout. Ontheffing daarvan zal niet worden verleend aan brandstofhandelaars.

MAANDCIJFERS.

OVERZICHT DER RIJKSMIDDELEN.

(In Guldens).

	Mei 1918	Sedert 1 Januari 1918	Overeenkomstige periode 1917
Directe belastingen.			
Grondbelasting	2.724.477	6.264.855	5.779.020
Personeele belasting ..	931.832	1.736.764	1.893.770
Inkomstenbelasting ..	6.916.744	26.386.742	23.375.295
Vermogensbelasting ..	445.649	2.136.976	1.315.147
Accijnzen.			
Suiker	3.594.522	15.627.539	11.511.715
Wijn	18.334	466.448	425.796
Gedistilleerd	1.859.902	8.930.247	12.369.474
Zout	272.547	1.186.312	938.366
Bier	105.116	413.721	3) 564.399
Geslacht	638.067	5.029.677	4.212.058
Indirecte belastingen.			
Zegelrechten	1.128.400 ²⁾	5.840.848	4.740.327
Registratierechten	2.904.687	11.109.953	5.710.971
Hypotheekrechten	—	—	601.226
Successierechten	2.254.816	10.258.226	8.713.995
Invoerrechten			
Formaatzegel	593.973	3.215.528	4.917.317
—	—	—	1.425
Gouden en zilveren werken			
Belasting	60.653	305.471	277.220
Essaailoon	68	359	322
Statistiekrecht	67.521	439.275	705.631
Domeinen			
Staatsloterij	252.809	745.224	1.696.045
Staatsloterij	17.118	234.488	235.080
Jacht en visscherij	647	2.363	1.750
Loodsgelden	12.948	82.345	179.643
Totaal	23.800.830	100.413.361	90.166.491

OPCENTEN VOOR HET LEENINGFONDS 1914.

	Mei 1918	Sedert 1 Januari 1918	Overeenkomstige periode 1917
Directe belastingen.			
Grondbelasting	546.839	1.256.176	1.159.425
Personeele belasting ..	163.144	393.972	479.720
Inkomstenbelasting ..	2.232.456	9.956.128	7.926.261
Vermogensbelasting ..	166.391	805.708	435.537
Accijnzen.			
Suiker	718.904	3.125.508	2.302.343
Wijn	3.667	93.290	85.159
Gedist. (binn.-en buitl.)	185.990	893.025	1.236.947
Indirecte belastingen.			
Zegelrecht van buitl. eff.	68.057	305.941	428.455
Registratierechten	258	2.508	570.735
Hypotheekrechten	—	—	59.966
Totaal	4.085.706	16.832.256	14.684.548

BELASTINGEN IN VERBAND MET DE BUITENGEWONE OMSTANDIGHEDEN.

	Mei 1918	Sedert 1 Januari 1918
Oorlogswinstbelasting	14.845.433	76.393.455
Verdedigingsbelasting Ia	377.030	1.918.246
Verdedigingsbelasting Ib	2.275.351	11.193.017
Verdedigingsbelasting II	3.100.527	14.193.655
Totaal	20.598.341	103.698.373

1) Hieronder begrepen f 242.584 wegens zegelrecht van nota's van makelaars en commissionairs in effecten, enz. (Beursbelasting).

2) idem f 921.072.

3) Hieronder begrepen de opbrengst van den accijns op azijn.

STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN.

N.B. *** beteekent: Cijfers nog niet ontvangen.

GELDKOERSEN.

BANKDISCONTO'S.

	29 Juni 1918	20 Juli 1914
Ned. Bank	{ Disc. Wissels. 4 1/2 sedert 1 Juli '15 Bel. Binn. Eff. 4 1/2 " " '15 Vrsch. in R.C. 5 1/2 " " 19 Aug. '14	{ 3 1/2 sedert 23 Mrt. '14 4 " " 23 " '14 5 " " 23 " '14
Bank van Engeland	5 " 7 Apr. '17	3 " 29 Jan. '14
Duitsche Rijksbank	5 " 23 Dec. '14	4 " 5 Febr. '14
Bank van Frankrijk	5 " 21 Aug. '14	3 1/2 " 29 Jan. '14
Oostenr. Hong. Bk.	5 " 12 Apr. '15	4 " 12 Mrt. '14
Nat. Bank v. Denem.	5 " 9 " '15	5 " 6 Febr. '14
Zweedsche Rijksbk.	7 " 20 Mrt. '18	4 1/2 " 6 " '14
Bank v. Noorwegen	6 " 14 Dec. '17	4 1/2 " 11 " '14
Zwitsersche Nat. Bk.	4 1/2 " 31 " '14	3 1/2 " 19 " '14
Bank van Spanje ..	4 " 22 Mrt. '17	4 1/2 " —
Bank van Italië ..	5 " 10 Jan. '18	5 " 9 Mei '14
Feder. Res. Bk. N.Y.	3 1/2-4 1/2	—
Javasche Bank.	3 1/2 " 1 Aug. '09	3 1/2 " 1 Aug. '09

OPEN MARKT.

Data	Amsterdam		Londen	Berlijn	Parijs	N. York
	Part. disconto	Prolongatie	Part. disconto	Part. disconto	Part. disc.	Call-money
29 Juni '18	2 3/4-3 1/4	3 1/4	3 17/32	4-5/8	—	3 1/2-3 3/4 ¹⁾
24-29 J. '18	2 3/4-3	3 1/4-4	3 17/32	4-5/8	—	3-5
17-22 J. '18	2 1/4-7/8	3-3 3/4	3 13/16-7/8	4-5/8	—	2 1/2-6
10-15 J. '18	2 3/8-5/8	2 3/4-3 1/4	3 3/4-1/2	4-5/8	—	4-6
25-30 J. '17	2	2 1/2-3 1/2	4 5/8	4-5/8	—	2-6
26-30 J. '16	2 3/8	2 1/2-3	5 3/8	3 3/4-4 3/8	—	2 1/2-3 1/4
20-24 Jul. '14	3 1/8-3 1/16	2 1/4-3/4	2 1/4-3/4	2 1/8-1/2	2 3/4	1 3/4-2 1/2

1) Noteering van 28 Juni.

WISSELKOERSEN.

WISSELMARKT.

De vaste stemming voor de Entente wissels maakte aanvankelijk verder voortgang, zoodat voor Londen tot 9.45 1/2 betaald werd. Daarna ontstond er zeer belangrijk aanbod uit scheepvaartkringen voornamenlijk voor cable New York, waardoor de koersen snel terugliepen. Zooals reeds in het vorige nummer vermeld, was de stemming voor Marken en Kronen Maandag zeer flauw. Den volgenden dag ontstond er op het aanmerkelijk verlaagde koerspeil zeer groote reële vraag, waardoor een krachtig herstel intrad. Hoewel later vooral uit Zwitserland een sterk aanbod ontstond, kon dit geen overwegenden invloed op het koerspeil meer uitoefenen, daar alles tamelijk grif werd opgenomen en vooral voor Kronen veel vraag bleef bestaan.

Van de neutrale wissels was Zwitserland flauw; daarentegen Skandinavië vaster en vooral Stockholm op sommige dagen zeer gevraagd tot oplopende prijzen.

KOERSEN IN NEDERLAND.

Data	Londen *)	Parijs *)	Berlijn *)	Weenen *)	St. Petersburg *)	New York *)
24 Juni 1918 ..	9.39 1/2	34.67 1/2	33.45	19.30	—	1.96 1/2
25 " 1918 ..	9.43	34.75	34.65	20.20	—	1.97 1/2
26 " 1918 ..	9.42 3/4	34.75	34.12 1/2	19.90	—	1.97 1/2
27 " 1918 ..	9.38	34.65	34.35	20.20	—	1.96 3/4
28 " 1918 ..	9.34 1/2	34.47 1/2	34.07 1/2	19.95	—	1.96
29 " 1918 ..	9.32 1/2	34.42 1/2	34.25	20.40	—	1.96
Laagste d. w. 1)	9.32	34.40	33.40	19.20	—	1.95 1/2
Hoogste " " 1)	9.45 1/2	34.90	35.50	20.50	—	1.99
22 Juni 1918 ..	9.38 1/2	34.65	35.30	20.15	—	1.96 3/4
15 " 1918 ..	9.36 1/2	34.55	37.85	22.15	—	1.96 1/2
Muntpariteit ..	12.10 3/4	48.—	59.26	50.41	1.28	2.48 3/4

*) Noteering te Amsterdam. 1) Particuliere opgave.

Data	Stock-holm*)	Kopen-hagen*)	Chris-tiania ¹⁾	Zwitser-land*)	Spanje ¹⁾	Batavia ¹⁾ telegrafisch
24 Juni 1918	69.25	61.—	62.—	49.87½	56.—	99½-100½
25 „ 1918	69.50	61.25	62.50	49.85	55.75	99½-100½
26 „ 1918	70.90	61.50	62.25	49.70	56.—	99½-100½
27 „ 1918	69.60	61.25	62.30	49.65	55.50	99½-100½
28 „ 1918	69.90	61.20	62.25	49.55	55.25	99½-100½
29 „ 1918	69.72½	61.10	62.25	49.60	55.—	99½-100½
L'ste d. w. ¹⁾	68.85	60.80	61.75	49.50	54.50	99½
H'ste „ „ ¹⁾	70.90	61.50	62.60	49.95	56.75	100½
22 Juni 1918	69.20	61.30	61.90	50.—	56.25	99½-100½
15 „ 1918	67.85	61.25	62.10	49.85	56.50	99½-100½
Muntpariteit	66.67	66.67	66.67	48.—	48.—	100

*) Noteering te Amsterdam. ¹⁾ Particuliere opgave

KOERSEN TE NEW YORK.

Data	Cable Londen (in \$ per £)	Zicht Parijs (in frs. p. \$)	Zicht Berlijn (in cents p. 4 Rm.)	Zicht Amsterdam (in cents per gld.)
29 Juni 1918	4.76.45	5.71½	nom.	50¼
Laagste d. week..	4.76.45	5.71¾	nom.	50¼
Hoogste „ „ ..	4.76.45	5.71½	nom.	50¾
22 Juni 1918	4.76.45	5.71½	nom.	50¾
15 „ 1918	4.76.45	5.71½	nom.	51
Muntpariteit....	4.86.67	5.18¼	95¼	40¾/16

KOERSEN VAN DE VOLGENDE PLAATSEN OP LONDEN.

Plaatsen en Landen	Noteerings-cenheden	3 Juni 1918	14 Juni 1918	Tijdperk 15-27 Juni 1918		27 Juni 1918
				Laagste	Hoogste	
Alexandrië ..	Piaat. p. £	97 ⁷ / ₁₆	97 ⁷ / ₁₆	97 ⁷ / ₁₆	97 ⁷ / ₁₆	97 ⁷ / ₁₆
B. Aires	d.p.gd.pes.	51½	51½	50½	52 ² / ₁₆	51¼
Calcutta	sh/d.p.rup.	1/6½	1/6½	1/6	1/6½	1/6½
Hongkong ..	id. p. \$	3/17½	3/2¾	3/2¾	3/3¼	3/3¼
Lissabon	d.p.escudo	31	30	29½	31½	30½
Madrid	Peset. p. £	16.63	16.67	16.70	17.60	17.00
Montevideo..	d.p.peso	64	62¾	60¾	63½	61½
Montreal....	\$ per £	4.83½	4.85¾	4.85¼	4.88¼	4.88
Petrograd ..	R. p. £ 10	nom.	nom.	nom.	nom.	nom.
R.d.Janeiro ¹⁾	d.p.milr.	13¾	13¾	12¾	13¾	12¾
Rome	Lires p. £	43.60	44.85	43.75	45.65	43.85
Shanghai ..	sh/d.p.tael	4/6¼	4/7¼	4/7¼	4/8¼	4/8¼
Singapore ..	id. p. \$	2/4¾	2/4½	2/4½	2/4½	2/4½
Valparaiso ¹⁾	d.p.pap.p.	17½	17½	17½	17½	17½
Yokohama ..	sh/d.p.yen	2/27½	2/27½	2/27½	2/27½	2/27½

¹⁾ Noteeringen op 90 dagen.

De koersen van 22 en 24 Juni werden nog niet ontvangen.

GOUD EN ZILVER.

Sedert 29 Juli 1916 worden de dagelijksche ontvangsten en onttrekkingen van goud door de Bank van Engeland tijdelijk niet bekend gemaakt.

NOTEERING VAN ZILVER.

Noteering te Londen. te New York

29 Juni 1918.....	48 ⁷ / ₈	99½
22 „ 1918.....	48 ⁷ / ₈	99½
15 „ 1918.....	48 ⁷ / ₈	99½
8 „ 1918.....	48 ⁷ / ₈	99½
1 „ 1918.....	48 ⁷ / ₈	99½
30 Juni 1917.....	39½	77¾
30 Juni 1916.....	31	65
20 Juli 1914.....	24 ¹⁵ / ₁₆	54¼

NEDERLANDSCHE BANK.

Verkorte Balans op 29 Juni 1918.

Activa.

Binnenl. Wis-sels, Prom., enz. in disc.	H.-bk. f 26.469.435,07 B.-bk. „ 750.313,51 Ag.sch. „ 16.597.077,78½	f 43.816.826,36½
Papier o. h. Buitenl. in disconto	—	—
Idem eigen portef.	f 7.753.442,—	—
Af: Verkocht maar voor de bk. nog niet afgel.	—	7.753.442,—
Beleeningen incl. vrsch. in rek.-crt. op onderp.	H.-bk. f 71.864.182,51½ B.-bk. „ 6.234.295,29½ Ag.sch. „ 43.990.076,96½	f 122.088.554,77½
Op Effecten	f 120.226.654,77½	—
Op Goederen en Spec.	1.861.900,—	122.088.554,77½
Voorschotten a. h. Rijk	—	4.565.830,84½
Munt en Muntmateriaal	Munt, Goud f 83.966.770,— Muntmat., Goud .. „ 633.591.964,82½	f 717.558.734,82½
Munt, Zilver, enz.	7.692.150,56	—
Muntmat., Zilver ..	—	725.250.885,38½
Effecten	Bel. v. h. Res.fonds.. f 5.064.969,32 id. van 1/8 v. h. kapit. „ 3.989.261,18	9.054.230,50
Geb. en Meub. der Bank	—	1.770.000,—
Diverse rekeningen	—	90.260.710,32½
		f 1004.560.479,69½

Passiva.

Kapitaal	f 20.000.000,—	
Reservefonds	5.079.402,56	
Bankbiljetten in omloop	927.335.275,—	
Bankassigtiën in omloop	1.931.779,62½	
Rekening-Courant saldo's:		
Van het Rijk	f —	
Van anderen	48.614.047,75	
Diverse rekeningen	1.599.974,76	
	f 1004.560.479,69½	
Beschikbaar metaalsaldo	f 528.725.427,95½	
Op de basis van 1/8 metaaldekking	333.149.207,48	
Minder bedragen aan bankbiljetten in omloop dan waartoe de Bank gerechtigd is	2.643.627.135,—	
Verschillen met den vorigen weekstand:		
	Meer	Minder
Disconto's	—	143.131,31
Buitenlandsche wissels	—	8.400,—
Beleeningen	2.530.085,37	—
Goud	—	86.060,55
Zilver	54.484,61	—
Bankbiljetten	24.861.510,—	—
Part. Rek.-Crt. saldo's	—	12.847.655,06

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Goud	Zilver	Bank-biljetten	Andere opschbare schulden
29 Juni 1918	717.559	7.692	927.335	50.546
22 „ 1918	717.645	7.638	902.474	69.158
15 „ 1918	717.787	7.821	911.227	61.847
8 „ 1918	720.151	7.784	917.260	59.436
1 „ 1918	720.266	7.797	927.614	61.880
25 Mei 1918	721.439	7.799	919.162	73.201
18 „ 1918	719.240	7.756	933.985	62.857
11 „ 1918	721.771	7.493	952.425	60.656
4 „ 1918	721.833	7.331	971.986	64.449
27 April 1918	725.771	7.274	936.472	71.764
20 „ 1918	729.446	7.158	895.117	75.776
13 „ 1918	730.152	7.135	894.911	75.711
6 „ 1918	721.397	7.154	893.899	64.320
30 Juni 1917	626.729	7.454	764.224	63.675
1 Juli 1916	573.231	8.958	656.795	82.914 ¹⁾
25 Juli 1914	162.114	8.228	310.437	6.198

¹⁾ Waarvan Rek.-Crt. saldo van het Rijk f 19.810.000.—

Data	Disconto's		Beleeningen	Beschikbaar Metaal-saldo	Dekking-percentage
	Totaal	Hiervan Schatkist-promessen rechtstreeks			
29 Juni 1918	43.817	18.000	122.089	528.725	74
22 „ 1918	43.960	18.000	119.558	530.001	75
15 „ 1918	45.195	18.000	118.496	530.028	75
8 „ 1918	46.876	18.000	122.133	531.834	75
1 „ 1918	48.296	18.000	133.252	529.395	74
25 Mei 1918	50.096	18.000	131.743	529.987	73
18 „ 1918	55.018	18.000	135.293	527.115	73
11 „ 1918	58.395	18.000	150.486	525.715	72
4 „ 1918	61.871	18.000	170.593	520.938	70
27 Apr. 1918	46.520	18.000	153.925	530.839	73
20 „ 1918	36.547	18.000	115.576	541.717	76
13 „ 1918	36.597	—	111.694	542.401	76
6 „ 1918	29.243	10.000	115.118	536.216	76
30 Juni 1917	52.644	40.000	79.146	447.376	79
1 Juli 1916	37.332	17.400	74.486	433.380	79
25 Juli 1914	67.947	14.300	61.686	43.521 ¹⁾	54

¹⁾ Op de basis van $\frac{2}{5}$ metaaldekking.

Uit de bekendmaking van den Minister van Financiën blijkt, dat uitstonden op:

	29 Juni 1918	22 Juni 1918
Aan schatkistpromessen..	f 134.890.000,—	f 134.890.000,—
waarvan rechtstreeks bij de Ned. Bank geplaatst	„ 18.000.000,—	„ 18.000.000,—
Aan schatkistbiljetten ..	„ 47.392.000,—	„ 47.392.000,—
Aan zilverbons	„ 47.337.501,—	„ 45.399.209,—

JAVASCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Naast de per mail ontvangen gegevens worden de telegrafisch bekend geworden totaalcijfers der obligo's en uitzettingen en het beschikbaar metaalsaldo van latere data opgenomen.

Data	Goud	Zilver	Bankbiljetten	Andere opsch. schulden
22 Juni 1918.....	***	***	254.500	
15 „ 1918.....	***	***	257.300	
23 Mrt. 1918.....	90.043	20.434	173.360	65.794
16 „ 1918.....	88.607	20.697	171.536	64.872
9 „ 1918.....	87.277	20.738	173.377	61.983
23 Juni 1917.....	76.953	19.641	164.789	43.190
24 Juni 1916.....	62.779	29.087	149.878	40.942
25 Juli 1914....	22.057	31.907	110.172	12.634

Data	Disconto's	Wissels, buiten N.-Ind. betaalbaar	Beleeningen	Diverse rekeningen ¹⁾	Beschikbaar metaal-saldo	Dekking-percentage
22 Juni 1918		130.100	***	***	65.300	***
15 „ 1918		130.400	***	***	64.900	***
23 Mrt. 1918	8.692	33.234	67.261	25.373	62.907	46
16 „ 1918	8.529	33.022	65.301	26.232	62.320	46
9 „ 1918	8.703	33.208	64.764	26.534	61.246	46
23 Juni 1917	7.117	34.243	60.810	12.936	56.224	46
24 Juni 1916	6.593	41.494	46.956	7.585	53.602	48
25 Juli 1914	7.259	6.395	47.934	2.228	4.842 ²⁾	44

¹⁾ Sluitpost der activa. ²⁾ Op de basis van $\frac{2}{5}$ metaaldekking.

SURINAAMSCH BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Metaal	Circulatie	Andere opsch. schulden	Disconto's	Div. rekeningen ²⁾
20 April 1918 ..	582 ¹⁾	1.293	735	1.118	844
13 „ 1918 ..	502 ²⁾	1.330	782	1.144	866
6 „ 1918 ..	483	1.367	746	1.134	858
30 Maart 1918 ..	500	1.338	809	1.129	754
21 April 1917 ..	749	1.097	1.080	923	454
22 April 1916 ..	900	906	746	916	624
25 Juli 1914 ..	645	1.100	560	735	396

¹⁾ Hiervan zilverbons 73 dz. gld. ²⁾ Idem 1 dz. gld.

³⁾ Sluitpost der activa.

BUITENLANDSCHE BANKSTATEN.

Aan het eind van ieder kwartaal wordt een overzicht gegeven van enkele niet wekelijks opgenomen bankstaten.

BANK VAN ENGELAND.

Voornaamste posten, onder bijvoeging der Currency Notes, in duizenden p. st.

Data	Metaal	Circulatie	Currency Notes.		
			Bedrag	Goudd.	Gov. Sec.
26 Juni 1918	65.228	53.674	***	***	***
19 „ 1918	64.206	52.384	250.067	28.500	227.251
12 „ 1918	63.879	52.025	249.226	28.500	226.251
5 „ 1918	63.795	51.855	248.005	28.500	225.251
27 Juni 1917	57.535	39.400	161.674	28.500	132.484
28 Juni 1916	61.380	35.899	122.099	28.500	88.158
22 Juli 1914	40.164	29.317

Data	Gov. Sec.	Other Sec.	Public Depos.	Other Depos.	Reserve	Dekking-percentage ¹⁾
26 Juni '18	51.652	100.800	35.779	128.849	30.004	18,22
19 „ '18	53.750	95.050	36.122	125.187	30.272	18,77
12 „ '18	56.149	100.919	43.020	126.563	30.303	17,88
5 „ '18	56.404	101.558	38.664	131.905	30.389	17,82
27 Juni '17	45.270	100.226	39.163	125.127	36.585	22,30
28 Juni '16	42.187	87.313	49.279	106.371	43.930	28 $\frac{1}{4}$
22 Juli '14	11.005	33.633	13.735	42.185	29.297	52 $\frac{1}{8}$

¹⁾ Verhouding tusschen Reserve en Deposite.

DUITSCHER RIJKSBANK.

Voornaamste posten, onder bijvoeging der Darlehens-kassenscheine, in duizenden Mark.

Data	Metaal	Daarvan Goud	Kassenscheine	Circulatie	Dekking-percentage ¹⁾
22 Juni 1918	2.466.812	2.346.064	1.627.742	12.047.523	34
15 „ 1918	2.466.387	2.345.959	1.631.021	12.042.060	34
7 „ 1918	2.466.172	2.345.823	1.630.987	12.034.194	34
31 Mei 1918	2.466.105	2.345.674	1.620.751	12.002.688	34
23 Juni 1917	2.515.525	2.456.879	530.852	8.219.736	37
23 Juni 1916	2.500.057	2.465.174	334.790	6.634.143	43
23 Juli 1914	1.691.398	1.356.857	65.479	1.890.895	93

¹⁾ Dekking der circulatie door metaal en Kassenscheine.

Data	Wissels	Rek. Crt.	Darlehens-kassenscheine	
			Totaal uitgegeven	In kas bij de Reichsbank
22 Juni 1918	14.832.023	8.118.161	8.953.400	1.611.800
15 „ 1918	14.936.677	7.904.740	8.931.500	1.615.200
7 „ 1918	14.308.910	7.364.024	8.918.500	1.615.800
31 Mei 1918	14.544.772	7.634.794	8.896.200	1.606.600
23 Juni 1917	9.586.284	5.148.270	4.865.600	512.900
23 Juni 1916	6.124.826	2.358.033	1.604.100	291.400
23 Juli 1914	750.892	943.964

RUSSISCHE STAATSBANK.

Sedert 5 November 1917 is geen bankstaat verschenen.

BANK VAN FRANKRIJK.

Voornaamste posten in duizenden francs.

Data	Goud	Waarvan in het Buitenland	Zilver	Teg. go. in het Buitenland	Buit.gew. voorsch. ald. Staat
27 Juni '18	5.363.848	2.062.108	259.326	***	18.450.000
20 „ '18	5.422.966	2.062.108	256.064	1.408.097	18.200.000
13 „ '18	5.410.662	2.062.108	253.552	1.434.272	17.950.000
6 „ '18	5.418.744	2.072.108	253.765	1.438.842	17.500.000
28 Juni '17	5.288.022	2.034.775	259.383	724.665	10.600.000
29 Juni '16	4.763.257	—	343.954	709.432	7.900.000
23 Juli '14	4.104.390	—	639.620	—	—

Data als boven.	Wissels	Uitge- stelde Wissels	Belee- ning	Bankbil- jetten	Rek. Crt. Parti- culieren.	Rek. Crt. Staat
	1.358.039	1.076.405	936.706	28.550.426	4.019.256	38.119
	1.334.892	1.078.679	960.059	28.414.297	3.928.095	67.882
	1.477.568	1.079.659	956.648	28.232.073	3.876.273	53.227
	1.399.156	1.080.629	936.788	28.012.196	3.611.088	54.684
	555.914	1.193.452	1.119.365	19.823.106	2.733.466	33.508
	447.897	1.468.819	1.206.031	15.866.000	2.272.643	38.277
	1.541.080	—	769.400	5.911.910	942.570	400.560

SOCIÉTÉ GÉNÉRALE DE BELGIQUE. 1)

Voornaamste posten in duizenden francs.

Data	Metaal incl. buitenl. saldi	Beleen. van buitenl. vorder.	Beleen. van prom. d. provinc.	Binn. wissels en beleen.	Circu- latte	Rek. Crt. saldi
27 Juni '18	947.636	99.334	480.000	116.134	1.358.632	274.624
20 „ '18	946.733	99.283	480.000	117.087	1.359.754	273.499
13 „ '18	942.091	99.268	480.000	116.576	1.362.655	265.552
6 „ '18	886.470	99.068	480.000	109.312	1.305.727	259.394
28 Juni '17	383.502	89.010	480.000	83.124	930.408	95.336
29 Juni '16	261.685	66.807	480.000	61.342	718.325	147.938

1) Sedert einde 1914 met de functie van circulatiebank belast.

VEREENIGDE STATEN VAN NOORD-AMERIKA.

FEDERAL RESERVE BANKS.

Voornaamste posten in duizenden dollars.

Data	Goud-	Waarvan voor dekking F. R. Notes	Waar- van in het buiten- land	Zilver etc.	F.R. Notes in circu- latte
22 Maart '18	1.802.814	899.919	52.500	59.558	1.429.509
15 „ '18	1.793.243	890.714	52.500	58.950	1.406.228
8 „ '18	1.788.198	916.969	52.500	59.685	1.383.990
1 „ '18	1.777.329	905.915	52.500	60.444	1.351.091
23 Maart '17	912.055	352.038	—	10.665	844.603

Data	Wissels	Totaal Deposito's	Waar- van Kapitaal	Algem. Dek- kings-percentage 1)	Percent. Goud- dekking circu- latte
22 Maart '18	871.999	1.882.396	74.011	59,6	63,—
15 „ '18	840.732	1.833.275	73.886	61,6	63,3
8 „ '18	838.292	1.815.835	73.624	59,2	66,3
1 „ '18	801.738	1.820.954	73.401	60,5	66,6
23 Maart '17	106.271	844.603	56.057	80,5	101,5

1) Verhouding tusschen: den totalen goudvoorraad, zilver etc., en de opeisbare schulden: F. R. Notes en netto deposito's met inbegrip van het kapitaal.

PARTICULIERE BANKEN AANGESLOTEN BIJ HET FED. RES. STELSEL.

Voornaamste posten in duizenden dollars.

Data	Aantal banken	Totaal uitgezette gelden en beleggingen	Reserve bij de F. R. banks	Totaal deposito's	Waarvan time deposits
15 Mrt. '18	681	11.923.007	1.152.208	11.029.244	1.392.492
8 „ '18	682	11.928.372	1.164.890	11.190.614	1.395.667
1 „ '18	676	11.994.184	1.089.152	11.119.448	1.375.066
21 Febr. '18	686	11.860.946	1.170.737	11.243.053	1.404.882
15 „ '18	679	11.527.276	1.139.386	11.089.879	1.381.799
8 „ '18	670	11.443.117	1.208.992	10.937.616	1.358.737
1 „ '18	675	11.523.854	1.203.956	10.896.831	1.359.956
25 Jan. '18	671	11.541.418	1.199.201	10.777.154	1.399.748

EFFECTENBEURZEN.

Amsterdam, 1 Juli 1918.

Het pessimisme blijft op de internationale beurzen op het grootste gedeelte de overhand behouden. Schakelen wij de markt te New York uit, waar vrij geregeld een opgewekte toon heerscht (op de oorzaken hiervan komen wij hieronder terug) dan zien wij, dat de tendens in de overige centra der financiële en monetaire bemoeienissen over het geheel lusteloos en apathisch blijft. Er zijn ongetwijfeld enige uitzonderingen, ook op de markten van het oude Europa, aan te toonen, doch deze zijn slechts geëigend het karakter van de gansche marktstemming beter te doen uitkomen.

Het ligt voor de hand, dat de lethargie thans zwaarder drukt op de beurzen te Berlijn en te Weenen, dan op die te Londen en Parijs. De gebeurtenissen in Oostenrijk-Hongarije wekken meer en meer ontmoediging, vooral nu de aanvankelijk behaalde resultaten van het offensief aan het Italiaansche front geheel zijn genivelleerd door de tegenaanvallen der vijandelijke troepen. Aller aandacht richt zich thans weder op de binnenlandsche toestanden, waar de zeer ongunstige voedsel-voorziening de naaste aanleiding is geweest tot onregelmatigheden te Weenen, te Budapest, te Praag en in andere steden. De sinds jarenlang bestaande tegenstellingen tusschen de verschillende deelen van de Dubbele Monarchie worden hierdoor ten krachtigste aangewakkerd, de arbeidersbevolking neemt een dreigende houding aan, vooral, nu de tegenstellingen in de samenleving, tengevolge van de door sommigen behaalde geweldige oorlogswinsten, scherper worden en hiermede is de grond gelegd voor een omwenteling, nog aangewakkerd door het Russische voorbeeld. Hoewel dit voorbeeld niet slaafs nagevolgd behoort te worden, wekt de gedachte aan een revolutie toch een gevoel van groote onbehagelijkheid, waarvan de beurs in de eerste plaats de weerspiegeling opvangt.

Vanuit Weenen bereikten ons tot nu toe nog geen berichten, die een beeld kunnen geven van den tegenwoordigen stand van het beurs- en geldwezen. Uit betrouwbare bron vernamen wij echter, dat een zeer sterke drang naar realisaties is ontstaan, waartegenover slechts aarzelend kleine kooplust wordt gesteld. Ook beijvert men zich het tegevoerd aan contanten zooveel mogelijk over de grenzen in veiligheid te brengen, waaraan voor een deel de scherpe daling van den Oostenrijkschen Kroon moet worden toegeschreven.

De beurs te Berlijn oefent hare werkzaamheden meer in de openbaarheid uit, waardoor wij dan ook hier te lande een beter overzicht over de daar voorvallerde gebeurtenissen kunnen hebben. Het directe gevolg van den onrustbarenden toestand in de verbonden Oostenrijk-Hongarische Monarchie is wel geweest een plotselinge afname van den zaken-omvang; hiertegenover moet echter dadelijk worden gesteld, dat van aanbod op groote schaal geen sprake is geweest. Men is zich zeer goed bewust van de consequenties, welke ernstige ongeregelde heden in Oostenrijk of in Hongarije kunnen hebben, ook ten opzichte van landen als Bulgarije en Turkije, men ontveinst zich niet de moeilijkheden, die hierdoor voor Duitschland kunnen ontstaan, doch aan den anderen kant stelt men hiertegenover de hechte organisatie van de Deutsche oorlogsmachine, waardoor men gelooft aan iedere moeilijkheid het hoofd te kunnen bieden. Zoo is het dan ook te verklaren, dat weliswaar geen nieuwe koopers in groot aantal ter beurze optreden, doch dat aan den anderen kant ook de tegenwoordige houders zich niet met verkoop haasten.

De stemming is hier eerder te karakteriseren als eene van berusting. Dit kwam vooral zeer sterk tot uiting na de rede van den Staatssecretaris voor Buitenlandsche Zaken, den heer von Kühlmann, waarin vrijwel geen enkel nieuw gezichtspunt werd geopend, en waarin slechts met de bekende uitspraken aansluiting met de vijandelijke machten werd gezocht. Ter beurze van Berlijn koestert men geenlei hoop, dat inderdaad de toch zoo vurig verlangde gedachten-wisseling met de overzijde van het kamp binnen afzienbaren tijd tot stand zal kunnen komen en bereidt men zich derhalve voor op een ongewijzigde voortzetting van den strijd. De financiële politiek van de Regeering wijst hierop overigens ook. Deze week is een nieuw bedrag aan 4½ pCt. Schatkistbiljetten tot uitgifte gekomen ad circa 1 milliard Mark, hetwelk als een voorlooper van nieuwe oorlogssleeningen kan worden beschouwd. De Schatkistbiljetten worden deze keer niet in het openbaar en ook niet door het doen circuleeren van inschrijvingsbiljetten aangeboden, doch zijn geplaatst voor een deel bij de Berlijnsche Stempel-Vereeniging en voor het resterende bij de gezamenlijke provinciale bonden voor den geld- en effectenhandel. Het eigenaardige hierbij is, dat de niet bij

eenige vereeniging aangesloten instellingen aan de plaatsing ditmaal geen deel kunnen nemen, o.a. de Dresdner Bank.

Waar de zaken-omvang aan de Berlijnsche beurs de interesse in de afgelopen berichtsperiode slechts matig kon gaande houden, werd de aandacht meer getrokken door de oneenigheid tusschen twee „Grossbanken”, n.l. de Deutsche Bank en de Disconto-Gesellschaft. De kwestie ging hier om de nieuwe kapitaals-uitgifte van de Deutsche Erdöl Actien Gesellschaft; de directie had aangekondigd Mk. 4,25 miljoen nieuwe aandelen te emitteren, zonder eeuwig recht van voorkeur, teneinde hiermede den aankoop van de Internationale Roemeensche Petroleum Maatschappij te kunnen financieren. Op deze wijze zouden de uit te geven aandelen alle in handen komen van de groep der Disconto-Gesellschaft, die overigens reeds de meerderheid der Deag-aandelen bezit. Voor de rechtsgeldigheid der emissie was echter de toestemming van drie-vierde der ter vergadering aanwezige aandeelhouders noodig en op deze vergadering werd namens de Deutsche Bank-groep tegen de voorgestelde transactie protest aangeteekend door twee rechtsgelcerden. Het gevolg was, dat de Disconto-Gesellschaft-groep ten slotte nog een recht van voorkeur wilde toestaan, hetgeen echter door de oppositie-partij niet werd geaccepteerd. De voorstellen werden dan ook verworpen met 8413 van de 25.128 aanwezige stemmen. Vrees voor een niet-doorgaan der overname van de Internationale Roemeensche behoeft echter niet op te komen, daar de geldmiddelen van de Deag, voldoende zijn, om ook zonder de emissie van nieuwe aandelen aan hare verplichtingen te kunnen voldoen, terwijl voorts voor een eventueel ontbrekend gedeelte de hulp van een bankiersvoorschot te baat kan worden genomen, hetgeen dan uit de inkomsten van de komende maanden weder kan worden afgelost.

De beurs te Londen was, ondanks den in de vijandelijke landen voor de betrokken regeeringen niet zeer gunstigen loop van zaken, niet geanimeerd te noemen. De beoordeeling van de onderscheiden fondsen, voornamelijk van beleggingswaarden, werd geïnfluenceerd door de cijfers van den im- en export voor de eerste vijf maanden van het loopende jaar. De invoer bedroeg in totaal £ 551,06 miljoen (tegen £ 411,81 miljoen in de overeenkomstige periode van 1917 en £ 387,89 in 1916) waartegenover de uitvoer paraïscert met £ 216,57 miljoen (tegen £ 247,31 miljoen in 1917 en £ 239,80 in 1916). Op deze wijze blijft er een zeer aanmerkelijk import-surplus, — tenminste voor zoover waarde-cijfers gerechtigd doen zijn een zoodanige conclusie te trekken, — dat wellicht nog grooter zal worden, nu de uitvoer van diverse artikelen meer en meer moeilijkheden gaat ondervinden. Overigens blijft men ook hier hoofdzakelijk in een toestand van afwachten verkeeren.

Te Parijs heeft de mededeeling van den Minister van Financiën, den heer Klotz, dat de verkoop van Bons de la Défense Nationale gedurende de maand Mei een totaal van fr. 1½ milliard heeft bereikt (d.i. fr. 300 miljoen méér dan het tot nu toe bereikte record-bedrag) een zeer gunstigen indruk gemaakt. Deze 1½ milliard francs beteekenen n.l. geheel en al nieuw geld voor de schatkist, daar de totalen der vervallen en ingetrokken „Bons” reeds van dit eindcijfer afgetrokken zijn. Aan den anderen kant heeft de Regeering echter een hernieuwd beroep moeten doen op de bereidwilligheid van de Banque de France; de voorschotten aan het Rijk zijn in het tijdsverloop van 16 Mei tot 13 Juni j.l. tot fr. 1½ milliard gestegen. Dit valt echter te verklaren uit de nieuwste overeenkomst tusschen Frankrijk, Engeland en Amerika, waarbij bepaald werd, dat beide laatstgenoemde landen alle aankopen van Frankrijk van oorlogsmateriaal, voedingsmiddelen, enz. in Ponden Sterling en Dollars zullen financieren, waartegenover dan Frankrijk alle soldijen van de op zijn bodem strijdende legers in francs zal voldoen. Waar de minst-betaalde soldaat van het Amerikaansche leger per dag één dollar, dat is fr. 5,70 ontvangt, is het begrijpelijk, dat ontzaglijke sommen voor de uitvoering van deze overeenkomst zijn benodigd.

Voorts heeft de eerste balans van de Compagnie Nationale des Matières Colorantes et de Produits Chimiques ter beurze de aandacht getrokken. Deze maatschappij is opgericht teneinde Frankrijk minder afhankelijk te doen zijn van de Deutsche kleurstoffen-industrie ¹⁾. Tot nu toe echter kan de onderneming nog niet op groote resultaten wijzen. Het actief bestaat uit fr. 6,19 miljoen oprichtingskosten, terreinen, fabrieksgebouwen en installaties; fr. 5,98 miljoen deelneming aan industriële ondernemingen; fr. 0,45 miljoen voorraden; fr. 25,46 miljoen kas en Bons de la Défense Nationale. De netto-winst en de inkomsten uit interest zijn tot afschrijvingen en voor de vorming van een

studiefonds aangewend; terwijl kapitaals-uitbreiding in het vooruitzicht is gesteld, voornamelijk ter verkrijging van een goed rendeende industriële onderneming op chemisch gebied.

Het beursverkeer is practisch tot stilstand gekomen; op sommige dagen vonden in het geheel geen omzettingen plaats. Technisch is de handel zeer bemoeilijkt, doordat zoowel het syndicaat der officieele makelaars, als de banken hun effecten grootendeels in het zuiden des lands in veiligheid hebben gebracht, waardoor het afleveren en ontvangen van fondsen met groote vertragingen geschiedt.

Zooals wij in den aanvang van dit overzicht reeds opmerkten bestaat te New York over het geheel een veel opgewekter stemming en een levendiger handel. Eensdeels is dit toe te schrijven aan de groote activiteit, die nog steeds op industrieel gebied bestaat, voornamelijk bij die bedrijven, welke onder oppertoezicht van den Staat voor den oorlog arbeiden, anderdeels aan de psychologie van het publiek, dat zich gevoelt als partij, die ten slotte den doorslag bij den wereld-oorlog zal geven. Het is ontegenzeggelijk waar, dat de Vereenigde Staten tot nu toe slechts geringe nadeelen en vele voordeelen van den oorlog hebben ondervonden. De winsten der onderscheiden ondernemingen zijn wel verminderd door de belangrijk opgevoerde belastingen, doch niet in die mate, dat de thans uitgekeerde dividenden ernstig gevaar van vermindering loopen; intengedeel zijn verschillende directies overgegaan tot verhooging der uitkeeringen (o.a. de American Hide & Leather tot 7 pCt. op haar preferent aandelen-kapitaal) terwijl overigens de Regeering er toe medewerkt de opbrengsten van de producten der nijverheid een goeden prijs te doen bedingen. Zoo verluidt thans, dat de maximumkoperprijs, die tot nu toe 23½ dollarcenten per pond bedroeg, op 25 dollarcenten is gesteld, terwijl ook een revisie der staalprijsen is aangekondigd.

De handel in spoorwegwaarden is eenigszins ingekrompen. Wel maken de maandelijks gepubliceerde ontvangst-cijfers dezer transport-ondernemingen bijna alle een zeer goeden indruk, doch waar de verschillende systemen thans alle onder staatsbeheer werken, richten de gunstige cijfers minder uit, dan anders het geval zou zijn geweest. Ook de omzettingen in Marinewaarden zijn veel geringer geworden, nu de onderhandelingen omtrent de verkoop-transactie van het Amerikaansche bezit der Marinetrust aan Engelsche belangen voorloopig tot stilstand zijn gekomen.

Te onzent is de beleggingsmarkt uiterst kalm gebleven, althans voor onze inheemsche staatsfondsen. De koersen van 5 pCt. provinciale en gemeentelijke obligaties waren eenigszins in reactie op de aankondiging van de emissie ad f 15.000.000 5 pCt. obligaties der Gemeente Amsterdam ad 100⅞ pCt. Over het geheel echter bestond voor deze soorten goede belangstelling, mede in verband met de buiten verwachting ruime geldmarkt.

Van buitenlandsche staatsfondsen is de aandacht gevallen op Russische en Mexicaansche soorten. De eerste waren gezocht in verband met berichten, dat de maximalistische Regeering in verschillende plaatsen van het voormalige Tsarenrijk bij de jongste verkiezingen de nederlaag zou hebben geleden (bericht, dat intusschen nog zijn bevestiging wacht), terwijl eveneens de aanwezigheid van Kerensky te Londen en zijn aangekondigd bezoek aan Parijs stimulerend werkte. Men wilde weten, dat alles in het werk werd gesteld, om een aaneengesloten macht tegenover de Regeering van Lenin en Trozky te plaatsen, waaruit men dan tevens de conclusie trok van de mogelijkheid op herstel der rentebetaling op Russische waarden. Deze verlaten dan ook de berichtsperiode in geanimeerde stemming en op het hoogste peil.

De aandacht voor Mexicaansche waarden is van meer voorbijgaanden aard geweest. De bekende geruchten omtrent een leening van de Vereenigde Staten aan de Mexicaansche Republiek, uit de opbrengst waarvan deze dan de achterstallige interest op hare fondsen zou kunnen voldoen, circuleeren weder ter beurze. Toen echter eenige bevestiging ten deze uitbleef, verflauwde de belangstelling, zoodat ten slotte de handel in de betrokken waarden vrijwel stokte.

	25 Juni	28 Juni	1 Juli	Rijzing of daling.
4½ % Ned. W. Schuld	91⅞	91¾	91⅞	
4½ % „ „ „ „	1916	92½	92⅞	— ¼
4 % „ „ „ „	1916	85½	85½	+ ⅞
3½ % „ „ „ „	76½	76½	76½	
3 % „ „ „ „	68⅞	69	68⅞	
2½ % Cert. N. W. S.	58⅞	58¾	58⅞	— ⅞
5 % Oost-Indië 1915	96¼	96⅞	96½	+ ¼
4 % Hongarije Goud	44	44	37½	— 6½
4 % Oostenr. Kronenrente	32⅞	32½	34	+ 1½
5 % Rusland 1906	25½	25	25	— ½
4½ % Iwangorod Domb. . . .	23⅞	22¾	22¾	— 1½

¹⁾ Zie voor nadere bijzonderheden ter zake onder „Aanteekeningen”.

	25 Juni	28 Juni	1 Juli	Rijzing of daling.
4 % Rusland Cons. 1880..	23 ⁷ / ₈	23 ³ / ₄	24 ³ / ₄	+ ¹ / ₈
4 % Rusl. bij Hope & Co...	24 ¹¹ / ₁₆	25	26	+ 1 ³ / ₁₆
4 % Servië 1895.....	29	30 ¹ / ₁₆	31	+ 2
4 1/2 % China Goud 1898 ..	53 ¹ / ₂	53 ¹ / ₂	53 ¹ / ₂	
5 % Brazilië 1895	56 ¹ / ₄	56 ³ / ₄	57	+ ¹ / ₄

Van de locale afdelingen waren *scheepvaartwaarden* het meest gezocht en van deze stonden weder aandelen Hollandsche Stoomboot-Maatschappij in het centrum. De oorzaak van de vrij scherpe koersverheffing dezer aandelen moet worden gezocht in het vooruitzicht, dat de schepen der maatschappij aangewend zullen worden voor het transport van te Londen voor Hollandsche rekening liggende goederen, zoodra deze door de Engelsche Regeering vrijgelaten zullen worden. Naar men beweerde, bestaat hiervoor een goede kans. In aansluiting aan de geanimeerde stemming voor de genoemde aandelen-soort bestond ook vraag naar aandelen der Stoomvaart-Maatschappij Noordzee, hoewel deze reederij nog slechts in het vrije bezit is van één vaartuig; hare beide overige schepen zijn door de Engelsche Regeering gerequireerd. De overige soorten van deze afdeling bleven eenigszins op den achtergrond, met uitzondering, op enkele dagen, van aandelen Java-China-Japan Lijn en Van Nievelt, Goudriaan & Co's Stoomvaart-Maatschappij, de laatste in verband met de jongste uitgifte van nieuwe aandelen.

	25 Juni	28 Juni	1 Juli	Rijzing of daling.
Holland-Amerika-Lijn	372 ¹ / ₄	364	367 ¹ / ₂	- 4 ³ / ₈
" " „gem.eig.	353 ¹ / ₄	345 ¹ / ₂	351 ¹ / ₂	- 1 ³ / ₄
Holland-Gulf-Stoomv.-Mij..	268	268	268	
Holl. Alg. Atl. Stoomv.-Mij.	170	169 ³ / ₄	169 ⁵ / ₈	- ³ / ₈
Hollandsche Stoomboot-Mij..	216	217 ³ / ₄	221 ³ / ₈	+ 5 ³ / ₈
Java-China-Japan-Lijn	270	268 ³ / ₄	273 ¹ / ₄	+ 3 ¹ / ₄
Kon. Hollandsche Lloyd ..	165	162	162 ¹ / ₄	- 2 ³ / ₄
Kon. Ned. Stoomboot-Mij...	235	231 ¹ / ₂	232 ¹ / ₂	- 2 ¹ / ₂
Kon. Paketvaart-Mij.....	250 ³ / ₄	245 ¹ / ₂	245 ¹ / ₂	- 5 ¹ / ₄
Maatschappij Zeevaart	280 ¹ / ₂	280 ¹ / ₂	280 ¹ / ₂	
Nederl. Scheepvaart-Unie..	250	245 ¹ / ₂	248 ³ / ₄	- 1 ¹ / ₄
Nievelt Goudriaan	483 ¹ / ₂	449 ¹ / ₂	444 ³ / ₄	- 38 ³ / ₄
Rotterdamsche Lloyd.....	246 ¹ / ₄	242 ¹ / ₂	245 ¹ / ₂	- ³ / ₄
Stoomv.-Mij. „Hillegersberg”	340	340	—	
" " „Nederland” ..	246 ¹ / ₄	243	244 ¹ / ₂	- 1 ³ / ₄
" " „Noordzee”	196 ³ / ₄	194 ¹ / ₈	198 ¹ / ₄	+ 1 ¹ / ₂
" " „Oostzee”	315	310 ¹ / ₂	310 ¹ / ₂	- 4 ¹ / ₂

Ook op de *tabaksmarkt* heerschte eenige levendigheid, voornamelijk in aandelen Amsterdam-Serdang, in aansluiting aan de declaratie van een dividend ad 10 pCt. Zelfs verluide, dat een nog grooter uitkeering te verwachten zou zijn, waardoor dan ook de koers op een enkelen dag vrij sterk kon montereen. Na het officieele bericht echter is de prijs spoedig teruggelopen, waarbij evenwel op het verlaagde koerspeil wederom goede belangstelling ontstond. Over het geheel is de tendens op de tabaksafdeling vrij gunstig te noemen.

Dit in tegenstelling met de *rubbermarkt*. De berichten uit Londen en Indië wijzen nog steeds op een neiging tot daling van de rubberprijzen, zoodat deze thans zelfs zijn aangekomen op een niveau, dat den kostprijs niet overtreft, in sommige gevallen zelfs daaronder blijft. Waar verder de Nederlandsch-Indische ondernemingen nog niet dezelfde maatregelen tot inkrimping der productie hebben getroffen als de Engelsche Rubber-Growers Association vreest men ter beurze voor overproductie, met, als gevolg, nog lageren opbrengstprijs voor onze koloniale plantages. Toch is het koerspeil van rubber-aandelen aan onze beurs vrij constant gebleven, hetgeen echter grootendeels is toe te schrijven aan de technische marktpositie. Eensdeels is de handel in sommige soorten in normale tijden reeds klein, zoodat deze thans zeer/zeker niet tot eventueel sterk verlaagde koersen worden aangeboden, anderdeels bestaat in de courante soorten een uitgebreide contraminepositie, waartoe velen er toe worden gebracht dekkings-aankopen uit te voeren, zoodra iets gunstiger berichten op een of ander gebied de beurs bereiken, met als gevolg, het verstrekken van aanmerkelijken steun aan de markt.

De markt voor *suikerwaarden* is iets beter van toon geworden, vooral voor aandelen Handelsvereniging „Amsterdam”. Een gewoon verschijnsel overigens na het detacheren van dividend; de aandelen werden thans ex. 10 pCt. uitkeering verhandeld en de met dit percentage verlaagde koers oefent steeds een zekeren suggestieven invloed op het publiek uit. Dit blijkt ten overvloede uit de geringe belangstelling, welke voor aandelen en actions Cultuur-Maatschappij der Vorstenlanden, bestond, ondanks de verwachtingen, die aan de conferentie te Londen van eenige belanghebbenden bij de suikermarkt met de groote importeurs

daar ter plaatse, werden gehecht. Slechts enkele minder courante waarden, als aandelen Handelsvereniging, Holland-Bombay waren tot hoogere prijzen gevraagd.

Op de *Petroleumafdeling* bleven aandelen Koninklijke Petroleum-Maatschappij bij voortdoring gezocht, nog steeds in de verwachting van een „bonus” op de aandelen. Het aanbod is thans ook minder dringend, zoodat een geleidelijke koersverheffing meer mogelijk is geworden. Daarentegen ondervonden de Roemeensche soorten minder belangstelling, nu gebleken is, dat een eventuele overname van Hollandsche ondernemingen door Duitsche belanghebbenden vermoedelijk in de toekomst minder gemakkelijk tot stand zal komen, gezien de strijd, die hieromtrent bij boven gereleveerde Duitsche banken is ontstaan. Toch was de stemming ook hier gedeceerd prijshoudend te noemen.

	25 Juni	28 Juni	1 Juli	Rijzing of daling.
Amsterdamsche Bank	179	178 ¹ / ₂	178 ¹ / ₂	- ¹ / ₂
Ned. Handel-Mij. cert. v. aand.	171	168	169 ¹ / ₂	- 1 ¹ / ₂
Rotterd. Bankvereniging ..	134	134 ¹ / ₂	134 ¹ / ₂	+ ¹ / ₂
Amst. Superfosfaatfabriek..	166 ¹ / ₄	166 ¹ / ₄	166	- ¹ / ₄
Van Berkel's Patent	160	158 ¹ / ₄	158	- 2
Insulinde Oliefabriek.....	214 ¹ / ₂	213 ³ / ₄	213 ³ / ₄	- ³ / ₄
Jurgens' Ver. Fabr. pr. aand.	105 ¹⁵ / ₁₆	106	105 ³ / ₄	- ³ / ₁₆
Ned. Scheepsbouw-Mij.	158 ¹ / ₂	156	156	- 2 ¹ / ₂
Philips' Gloeilampenfabriek	330	330	330	
R. S. Stokvis & Zonen	503 ¹ / ₂	501	505	+ 1 ¹ / ₂
Vereenigde Blikfabrieken ..	125	123 ³ / ₄	123 ³ / ₄	- 1 ¹ / ₄
Compania Mercantil Argent.	214	213	214 ³ / ₄	+ ³ / ₄
Cultuur-Mij. d. Vorstenland.	111 ¹ / ₂	108 ¹ / ₄	110 ¹ / ₂	- 1
Handelsver. Amsterdam....	284 ¹ / ₂	282 ¹ / ₂	277*	- 7 ¹ / ₂
Holl. Transatl. Handelsver.	134	129	130	- 4
Linde Teves & Stokvis	223 ¹ / ₂	224	225.	+ 1 ¹ / ₂
Van Nierop & Co's Handel-Mij	190	189 ¹ / ₂	189 ¹ / ₂	- ¹ / ₂
Tels & Co's Handel-Mij	180	179 ³ / ₄	179 ³ / ₄	- ¹ / ₄
Gecons. Holl. Petroleum-Mij	208 ³ / ₈	204 ¹ / ₄	206 ³ / ₈	- 1 ³ / ₄
Kon. Petroleum-Mij.....	547 ¹ / ₂	543	548 ¹ / ₂	+ 1
Orion Petroleum-Mij.....	80 ³ / ₈	78 ¹ / ₂	79 ¹ / ₂	- ³ / ₈
Steaua Romana Petr.-Mij..	202	201	201 ¹ / ₄	- ³ / ₄
Amsterdam-Rubber-Mij....	160	153	153 ³ / ₈	- 6 ³ / ₈
Nederl.-Rubber-Mij.	99	96	95 ¹ / ₈	- 3 ⁷ / ₈
Oest-Java-Rubber-Mij.	205	192 ¹ / ₂	194 ¹ / ₂	- 10 ¹ / ₂
Deli-Maatschappij	440	429 ¹ / ₂	430	- 10
Medan-Tabak-Maatschappij..	186	182	183	- 3
Senembah-Maatschappij....	582 ¹ / ₂	582 ¹ / ₂	582 ¹ / ₂	

* ex dividend.

De *Amerikaansche markt* is in de achter ons liggende dagen vrij stil gebleven. De wel vaste doch slechts geringe fluctuaties aantoonende houding der beurs te Wallstreet heeft hier ter beurze een toestand van afwachten te voorschijn geroepen, waarbij vrijwel geen materiaal ter markt komt. De kleine koers-variatiën zijn verder ook oorzaak, dat het afsluiten van premie-affaires wordt tegengewerkt, zoodat ook deze tak van bedrijf geen aanleiding geeft tot transacties.

	25 Juni	28 Juni	1 Juli	Rijzing of daling.
American Car & Foundry ..	72 ¹ / ₂	74 ¹ / ₄	74 ¹ / ₄	+ 1 ³ / ₄
Anaconda Copper	130 ¹ / ₁₆	130 ³ / ₈	133 ³ / ₄	+ 3 ¹ / ₁₆
Un. States Steel Corp.....	92 ¹ / ₂	91 ³ / ₈	91 ¹¹ / ₁₆	- 1 ⁵ / ₁₆
Atchison Topeka.....	82 ³ / ₄	83 ¹ / ₂	82 ¹ / ₂	- ¹ / ₄
Southern Pacific.....	79 ¹¹ / ₁₆	79 ¹¹ / ₁₆	79 ¹⁵ / ₁₆	+ ¹ / ₄
Union Pacific.....	119 ¹ / ₂	119 ¹ / ₄	119 ¹ / ₄	- ¹ / ₄
Int. Merc. Marine afgest....	31 ¹ / ₁₆	30 ⁹ / ₁₆	30 ⁹ / ₁₆	- ¹ / ₂
" " " „ prefs.	103 ³ / ₄	102 ⁷ / ₈	103	- ³ / ₄

De *geldmarkt* bleef vrij ruim, ondanks de halfjaarwising; prolongatie gold circa 3¹/₄ pCt.

GOEDERENHANDEL.

GRANEN.

2 Juli 1918.

Berichten omtrent de in West-Europa en de Overzeesche productielanden te velde staande graanoogsten blijven steeds zeer gunstig. Slechts blijken in Frankrijk in Mei de lage temperatuur en regen den groei eenigszins te hebben opgehouden. Ernstige gevolgen behoeven echter hiervan niet te worden verwacht. De aanvoeren van nieuwe mais in Argentinië worden door overvloedige regens belemmerd. Gelukkig hebben deze eerst plaats gehad nadat de oogst was binnengehaald, doch ook daarna kan regen op de in de buitenlucht opgeslagen mais zeer nadeeligen invloed uitoefenen. Enige berichten hieromtrent hebben ons echter tot heden nog niet bereikt. Wel is nog steeds sprake van een zeer grooten omvang van den maisoogst. Dat desondanks de maisprijzen aan de Argentijnsche markten zich reeds geruimen tijd boven P. 5,— per 100 K.G. handhaven schijnt samen te

Noteringen.

Data	Chicago			Buenos Ayres		
	Tarwe Juli	Mats Juli	Haver Juli	Tarwe Juli	Mats Juli	Lijnzaad Juli
29 Juni '18	220 ³⁾	147 ³⁾ / ₈	74	12,60	5,45	24,20
22 Juni '18	220 ³⁾	143	72 ¹⁾ / ₂	12,45	5,35	24,10
29 Juni '17	201	157	64 ³⁾ / ₄	17,65	11,50	23,—
29 Juni '16	101 ¹⁾ / ₂	75 ³⁾ / ₈	39	7,20	4,15	11,50
29 Juni '15	105 ¹⁾ / ₈	73 ³⁾ / ₈	43 ³⁾ / ₈	11,40	4,90	11,80
20 Juli '14	82 ¹⁾	56 ³⁾ / ₈	36 ¹⁾ / ₂	9,40 ²⁾	5,38 ²⁾	13,70 ²⁾

¹⁾ per Dec. ²⁾ per Sept. ³⁾ offic. vastgest. locoprijzen

De noteringen van Buenos Ayres zijn van 28 Juni 1918, 22 Juni 1918, 28 Juni 1917, 29 Juni 1916 en 28 Juni 1915.

Locoprijzen te Rotterdam/Amsterdam.

Soorten.	1 Juli 1918	24 Juni 1918	1 Juli 1917
Tarwe	572,50 ¹⁾	572,50 ¹⁾	588,— ¹⁾
Rogge (No. 2 Western) ..	—	—	nom.
Mais (La Plata)	—	—	345,— ¹⁾
Gerst (46 lb. feeding)....	—	—	345,— ¹⁾
Haver (inlandsche)	20,— ¹⁾	20,— ¹⁾	20,— ¹⁾
Lijnkoeken (Noord-Ame- rika van La Plata-zaad)	—	—	200,— ¹⁾
Lijnzaad (La Plata)	—	—	nom.

¹⁾ Regeeringsprijs.

AANVOEREN in tons van 1000 K.G. voor verbruik in Nederland.

Artikelen.	Rotterdam			Amsterdam			Totaal	
	23-29 Juni 1918	Sedert 1 Jan. 1918	Overeenk. tijdvak 1917	23-29 Juni 1918	Sedert 1 Jan. 1918	Overeenk. tijdvak 1917	1918	1917
Tarwe.....	1.944	1.944	243.231	2.920	2.920	38.227	4.864	281.458
Rogge	—	—	8.465	—	—	—	—	8.465
Boekweit	—	—	2.314	—	—	—	—	2.314
Mais	—	—	95.286	1.250	1.250	67.438	1.250	162.724
Gerst	—	—	30.600	—	—	11.886	—	42.486
Haver	—	—	10.025	—	—	27.269	—	37.294
Lijnzaad	—	—	8.322	—	—	7.560	—	15.882
Lijnkoek.....	—	—	34.078	—	—	27.785	—	61.863
Tarwemeel	756	756	18.259	1.950	1.950	3.051	2.706	21.310

AANVOEREN in tons van 1000 K.G. voor België.

Tarwe	6.296	124.249	211.654	—	—	—	124.249	211.654
Mais	12.525	79.368	7.479	—	—	—	79.368	7.479
Rogge	—	5.174	—	—	—	—	5.174	—
Tarwemeel	4.222	4.222	—	—	—	—	4.222	—
Gerst	—	13.347	667	—	—	—	13.347	667

hangen met maisinkopen voor rekening der geallieerden, met welke einde Juni een aanvang gemaakt is. Vóór dien tijd was het gezins zeker, dat de Entente-Rijken mais uit Argentinië zouden betrekken en groote moeilijkheden werden verwacht bij den afzet der Argentijnsche mais. Groote vreugde zal dus waarschijnlijk in Argentinië zijn veroorzaakt, toen het geallieerde inkoopbureau zich voor mais bleek te interesseeren. De verscheppingen uit Argentinië van de 2 ¹⁾/₂ miljoen ton graan (hoofdzakelijk tarwe), welke volgens overeenkomst met de Argentijnsche regering de geallieerden daar zouden kopen, blijken in de laatste maanden met spoed ter hand te zijn genomen. Half Juni was namelijk de helft dezer hoeveelheid reeds verscheept en blijkbaar hebben de geallieerden in dezen gunstigen loop van zaken aanleiding gezien nu ook met maisinkopen te beginnen.

Wij hebben reeds eerder vermeld, welke goede resultaten in Groot-Brittannië en Ierland bereikt zijn met de pogingen ter uitbreiding van de met graan, aardappelen en andere voederartikelen bebouwde oppervlakte. Verdere maatregelen worden overwogen ten einde den verbouw geleidelijk nog zoo veel uit te breiden, dat ook na den oorlog het Vereenigd Koninkrijk, zool niet geheel onafhankelijk van allen invoer, toch in staat zal zijn zich in tijd van nood zelf te voeden.

Buitenlandsche granen in Nederland.

In de afgelopen week zijn de stoomschepen „Stella” en „Java” beladen met tarwebloem, tarwe en mais van New-York te Rotterdam en Amsterdam aangekomen. De „Hollandia” is naar Nederland onderweg met 4500 ton tarwebloem en 500 tons mais en, indien geen onverhoopte veranderingen intreden, bestaat er aanleiding te verwachten, dat deze aanvoeren het begin zijn van eene hervatting op kleine schaal van den invoer van buitenlandsch graan en meel in Nederland. Het is echter zeer waarschijnlijk, dat deze aanvoeren zich zullen beperken tot artikelen voor menscheijk gebruik en dat voor den aanvoer van veevoeder de gelegenheid ons niet of slechts in zeer geringe mate zal worden geboden.

SUIKER.

De weersgesteldheid bleef alleszins gunstig voor de te velde staande bieten.

Op Java vonden afdoeningen plaats tot opnieuw lagere prijzen, n.l. tot f 6 ¹⁾/₄ voor Superieur en f 5 ¹⁾/₈ voor No. 12/14. Deze prijzen laten aan de fabrikanten verlies en zijn belanghebbenden dan ook tegenwoordig aan het beraadslagen

op welke meest doeltreffende wijze hierin eene verandering ten goede te brengen is. Eene door de Java Suiker Vereeniging naar Londen afgevaardigde commissie heeft zich hiervoor in verbinding gesteld met de groote suikerexporteurs. Op een koopen op groote schaal door de Royal Sugar Commission mag voorloopig niet gerekend worden, hoe aantrekkelijk laag de Javaprijzen ook zijn, aangezien men daarvoor voorloopig geen scheepsruimte disponibel kan stellen.

Zelfs op de Philippijnen lag bij het begin van den nieuwen oogst nog een voorraad onverscheepte oude suiker. Uit Louisiana wordt eene inkrimping van den riet-aanplant gemeld.

KATOEN.

Noteringen voor Loco-Katoen.
(Middling Uplands).

	1 Juli '18	24 Juni '18	17 Juni '18	2 Juli '17	1 Juli '16
New York voor Middling ..	31,90 c	30,45 c	30,50 c	26,40 c	12,90 c
New Orleans voor Middling	31,— c	31,— c	31,25 c	26,— c	13,06 c
Liverp. v. Good Midd. Americ.	23,17 d	22,92 d	22,60 d	19,45 d ¹⁾	8,03 d ²⁾

¹⁾ Middling. ²⁾ 3 Juli Middling.

Ontvangsten in, en uitvoeren van Amerikaansche havens.
(In duizendtallen balen.)

	1 Aug. '17 tot 28 Juni '18	Overeenkomstige perioden	
		1916—'17	1915—'16
Ontvangsten Gulf-Havens..	6162	7027	7379
„ Atlant. Havens			
Uitvoer naar Gr. Brittannië	4037	2495	2568
„ „ 't Vasteland.			
„ „ Japan etc...			

Voorraden in duizendtallen	28 Juni '18	28 Juni '17	28 Juni '16
Amerik. havens.....	1134	773	787
Binnenland.....	824	560	449
New York	—	71	160
New Orleans	—	202	211
Liverpool	—	401	658

RUBBER.

De markt had een vaster voorkomen in de afgelopen week. De prijzen konden zich verbeteren tot 2/3 1/2, daarna trad echter een kleine reactie in en de week sluit op de volgende noteringen:

Prima Hevea Crêpe Juli/Sept. 2/3	2/2 3/4	einde vorige week
Oct./Dec. 2/3 3/4	2/3 3/4	
smoked Sheets 1 d. minder	1 d. minder.	
Hard cure fine Para	3/1 1/2
		3/1	

HUIDEN.

Bericht van de firma Grisar & Co.:

In de afgelopen maand kwamen geen afdoeningen van exotische huiden tot stand. De nog aanwezige 2000 drooggezouten Kaap, 500 gezouten Paraguay en 1000 Padang Runderhuiden trokken geen aandacht, hetgeen voornamelijk daaraan toe te schrijven was, dat met het oog op het schorsseizoen, de looierij een afwachting houding aannam, ten einde te kunnen overzien welke hoeveelheid schors haar zou worden toebedeeld. Dit was in 't algemeen zoo teleurstellend, dat men zich zooveel mogelijk van de markt terugtrok.

Niettegenstaande het slachtverbod in zijn uiterste consequentie wordt toegepast, blijkt toch nog, dat er ongeveer 5000 huiden per week geproduceerd worden. Dit aantal nu zou bij geregelden gang van zaken onvoldoende zijn; thans zal zelfs dit aantal te groot blijken tegenover de looimiddelen.

Het eerste halfjaar was voor het artikel huiden wel het slechtste tijdperk sinds 1914. Ook voor de fabricatie van leder, daar, door de weinige looistoffen minder per huid verbruikt wordt, zoodat zich dit zoowel in kwaliteit als rendement doet gevoelen.

Rotterdam, 29 Juni 1918.

VERKEERSWEZEN.**SCHEEPVAART**

29 Juni 1918. In de afgelopen week kwamen geen scheepvaartberichten binnen.

KOLEN.

Data	Cardiff				Oostk. Engeland	
	Bordeaux	Genua	Port Said	La Plata Rioier	Rotterdam	Gothenburg
24/29 Juni 1918	69/-	101/3	200/-	120/-	—	Kr.190
17/22 „ 1918	69/-	101/3	200/-	120/-	—	„ 205
25/30 Juni 1917	69/-	101/3	150/-	110/-	—	„ 180
26 J. 1 Juli 1916	34/-	77/6	95/-	45/-	f 6,50	„33.50
Juli 1914	fr 7,-	7/-	7/3	14/6	3/2	4/-

RIJNVAART.

Week van 23 tot 30 Juni 1918.

De waterstand op den Rijn was in deze week zeer gunstig. De was der vorige week bleef aanhouden, zoodat einde der week Cauber Pegel Meter 2,92 aanwees. De verladings in de Ruhrhavens bleven echter dezelfde als voorheen; diensgevolge overtrof het aanbod de vraag naar scheepsruimte. De vrachten werden met M. 2,50 basis Mannheim genoteerd. Het sleeploon van de Ruhrhavens naar Mannheim werd met 12 pf. per Centner genoteerd aan het einde der week; de stemming was flauw door weinig aanbod van te sleepen schepen.

Van Rotterdam naar de Ruhrhavens was de toestand onveranderd. Het sleeploon daalde tot 50 cents-tarief plus 5/10 cents per Last. Bevrachtingen hadden niet plaats.

INKLARINGEN**TE IJMUIDEN.**

Landen van herkomst	Juni 1918		Juni 1917	
	Aantal schepen	N. R. T.	Aantal schepen	N. R. T.
Binnenl. havens.	—	—	7	10.580
Groot-Brittannië	—	—	10	5.243
Noorwegen	4	307	4	1.341
Zweden	1	94	28	16.393
Denemarken....	1	81	1	306
Frankrijk	—	—	1	74
Voor-Indië	—	—	1	4.004
Ned. Oost-Indië.	—	—	3	11.295
Vereen. Staten..	1	3.090	14	17.235
Zuid-Amerika ..	—	—	3	11.657
Totaal	7	3.572	72	78.128
Periode 1 Jan.-30 Juni	113	34.652	321	310.183 ¹⁾
Nationaliteit.				
Nederlandsche ..	7	3.572	53	66.585
Britsche	—	—	6	4.279
Duitsche	—	—	6	4.276
Zweedsche.....	—	—	7	2.988
Totaal	7	3.572	72	78.128

¹⁾ 1913, 1130 schepen met 1.286.497 N. R. T.

(Halverhout & Zwart's Scheepsagentuur.)

NIEUWE WATERWEG.

Landen van herkomst	Juni 1918		Juni 1917	
	Aantal schepen	N. R. T.	Aantal schepen	N. R. T.
Binnenl. havens.	3	158	29	10.502
Groot-Brittannië	18	12.612	41	22.096
Duitschland	—	—	36	26.157
Noorwegen	15	1.276	3	420
Zweden	7	1.402	23	13.557
Denemarken....	—	—	3	2.034
Frankrijk	—	—	1	72
Ned. Oost-Indië	—	—	2	6.414
Vereen. Staten..	18	46.150	51	111.463
Argentinië.....	—	—	2	3.390
Totaal	61	61.598	191	196.105
Periode 1 Jan.-30 Juni	482	415.688	894	833.377 ¹⁾
Nationaliteit.				
Nederlandsche ..	31	9.615	59	69.645
Britsche	13	7.625	32	15.641
Duitsche	—	—	51	36.876
Noorsche	4	11.680	9	15.791
Belgische	9	24.084	19	48.486
Zweedsche.....	4	8.594	19	8.498
Deensche	—	—	2	1.168
Totaal	61	61.598	191	196.105

¹⁾ 1913, 5662 schepen met 6.800.551 N. R. T.

(Dirkzwager's Scheepsagentuur.)

ADVERTENTIËN**De N.V. Nederlandsche Huistelefoon-Maatschappij**

ROTTERDAM

Telefoon 3600

's-GRAVENHAGE

Telefoon H 280, 300

GRONINGEN

Telefoon 1555

levert uit voorraad TELEFOON-, SCHEL-, ELECTR. KLOK-INSTALLATIES, etc., in huur en koop.

Herstelt en onderhoudt onder garantie ook alle niet door haar uitgevoerde installaties.

PROSPECTUS GRATIS.